

**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

**Факультет суспільних та прикладних наук
Кафедра права та публічного управління**

на правах рукопису

ГАРКАВЕНКО АНТОН ОЛЕКСІЙОВИЧ

УДК 351

**ДЕРЖАВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Наукова робота на здобуття кваліфікації магістра

Науковий керівник: Мельничук Василь Іванович

Івано-Франківськ - 2024

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ

“УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА”

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра управління та адміністрування

Освітній ступінь: «магістр»

Спеціальність: «281 Публічне управління та адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

в. о. завідувач кафедри права та
публічного управління
к.ю.н., Ходак С. М.

С. Ходак
«29» серпня 2023 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Гаркавенку Антону Олексійовичу

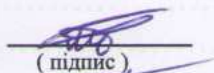
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Державне забезпечення розвитку підприємництва»
2. Керівник роботи: Мельничук Василь Іванович, доктор філософії
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ректора університету від «30» серпня 2023 року №59/1 с
3. Строк подання студентом роботи 16 лютого 2024 р.
4. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити) 1.
Теоретичні засади публічного управління та адміністрування в сфері підприємництва. 2. Державне забезпечення функціонування підприємництва в Україні. 3. Розвиток підприємництва в сучасній українській державі.
5. Дата видачі завдання: 30 серпня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

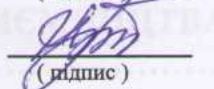
№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та вивчення джерел інформації для написання кваліфікаційної роботи	до 22 вересня 2023 року	виконано
2	Складання плану кваліфікаційної роботи та затвердження керівником	до 29 вересня 2023 року	виконано
3	Написання розділу 1 «Теоретичні засади публічного управління та адміністрування в сфері підприємництва»	до 27 жовтня 2023 року	виконано
4	Написання розділу 2 «Державне забезпечення функціонування підприємництва в Україні.»	до 24 листопада 2023 року	виконано
5	Написання розділу 3 «Розвиток підприємництва в сучасній українській державі»	до 22 грудня 2023 року	виконано
7	Написання вступу, висновків та формування списку використаних джерел	до 29 грудня 2023 року	виконано

Студент

(підпис)

Туркович А. О.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Мельничук В. І.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі обґрунтовано та узагальнено теоретико-методологічні засади впливу публічного управління на підприємництво, а також наведені шляхи його оптимізації, розглянуто місце і роль державної інноваційної політики у формуванні підприємництва. В першому розділі роботи досліджено теоретичні засади публічного управління та адміністрування в сфері підприємництва. У другому розділі проаналізовано державне забезпечення функціонування підприємництва в Україні. За результатами проведеного аналізу в третьому розділі роботи розкрито розвиток підприємництва в сучасній українській державі.

Ключові слова: публічне управління, підприємництво, кадрова політика, інноваційна політика, стратегія розвитку, діджиталізація.

ANNOTATION

The qualification work substantiates and summarizes the theoretical and methodological principles of the influence of public administration on entrepreneurship, as well as the ways of its optimization, the place and role of the state innovation policy in the formation of entrepreneurship is considered. In the first section of the work, the theoretical foundations of public management and administration in the field of entrepreneurship are explored. The second chapter analyzes state support for the functioning of entrepreneurship in Ukraine. According to the results of the analysis, the development of entrepreneurship in the modern Ukrainian state is revealed in the third section of the work.

Key words: public administration, entrepreneurship, personnel policy, innovation policy, development strategy, digitalization.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦТВА	5
1.1. Генезис наукових поглядів з приводу впливу публічного управління на формування підприємництва у державі.....	5
1.2. Механізми та принципи публічного управління в сфері підприємництва	17
1.3. Кадрова політика публічного управління та адміністрування у сфері підприємництва.....	26
Висновки до розділу 1.....	28
РОЗДІЛ 2. ДЕРЖАВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ	31
2.1. Державне регулювання підприємництва	31
2.2. Правові засади державного забезпечення підприємництва в Україні.....	40
2.3. Інституційна структура публічного управління та адміністрування підприємництва в Україні.....	46
Висновки до розділу 2.....	50
РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ	52
3.1. Стратегія розвитку системи підприємництва.	52
3.2. Діджиталізація підприємницької діяльності в Україні	58
3.3. Впровадження інноваційної політики в процесі формування підприємництва.....	68
Висновки до розділу 3.....	78
ВИСНОВКИ	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86

ВСТУП

Актуальність теми. Одним зі основних напрямків сучасного публічного управління та адміністрування в період військової агресії РФ на територію нашої держави є збереження економічної складової, де важливе місце займає підприємництво. Здійснення публічного управління в системі підприємництва передбачає необхідність врахування економічних законів (попиту-пропозиції, регулювання діяльності монополістів, відтворення природних ресурсів тощо) у політичному вимірі держави.

На сьогоднішній день в сфері публічного управління розроблено як на національному рівні, так і на міжнародному методички оцінки стану розвитку підприємництва держави. На основі яких дають характеристику привабливості економічного середовища країни.

Серед сучасних наукових досліджень в сфері публічного управління та адміністрування підприємництва можемо виділити праці наступних дослідників, як Гамалюка Б.М., Мельничука В.І., Кузнецової Н.С., Луця В.В., Пленюк М.В., Солина Г.В., Хомко Л.В., Василівої В.М. та інш.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є аналіз засад впливу публічного управління на підприємництво.

Для досягнення мети розглянуті наступні завдання:

- з'ясувати теоретичні доктрини з приводу ролі публічного управління в процесі формування підприємництва;
  - принципи здійснення підприємництва;
  - визначити правові основи регулювання підприємництва в Україні;
  - розкрити пріоритети підприємництва в системі державного управління
- розглянути місце і роль державної інноваційної політики у формуванні підприємництва.

Об'єкт дослідження є політика держави щодо підприємництва у державі.

Предметом дослідження є публічне управління підприємництва в Україні.

Методи дослідження. У магістерській роботі нами було використані наступні методи наукового дослідження:

- діалектичний метод, даний метод дає можливість дослідити ринкові та адміністративні способи публічного управління із забезпечення підприємництва;

- статистичний метод, даний метод надає можливість здійснити аналіз стан розвитку підприємництва його характеристики та основні тенденції;

- функціональний метод, даний метод надає можливість з'ясувати особливості правового регулювання із формування державної політики в сфері підприємництва;

- формально-логічний метод, даний метод надає можливість окреслити правове регулювання здійснення підприємництва у державі;

- та інші.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи.

Апробація результатів роботи відбулася, шляхом участі у VI Міжнародна науково-практична конференція “CURRENT CHALLENGES OF SCIENCE AND EDUCATION”, 12-14.02.2024, Берлін, Німеччина. За результатами участі опубліковані тези [42].

Магістерська робота складається зі вступу, 3-х розділів, поділених на підрозділи, висновку та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 92 сторінок, з них основного тексту - 86 с. Список використаних джерел налічує 88 найменувань і займає 6 сторінок

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦТВА

1.1. Генезис наукових поглядів з приводу впливу публічного управління на формування підприємництва у державі

Поняття «підприємництво» у сучасному трактуванні відповідає еквіваленту поняттю англійського слова «business».

При цьому дане поняття, в силу розвитку суспільства та історичного прогресу змінювалось. Це було обумовлено, як зміною публічного управління, економічним добробутом так і зміною поглядів суспільства, його уявленнями про культуру, право, мораль тощо.

Поняття, "підприємець", яке походить від французького слова «entrepreneur» посередник. Цей термін увів англічанин Р. Кантільйома. Даний економіст виділив це поняття здійснивши обґрунтування підприємництва, де в основі визначення даної діяльності закладав поняття ризику. Р.Кантільон у своїй праці «Нарис про торгівлю загалом» характеризує економічну функцію публічного управління вважав підприємництво як важливий елемент цього напрямку. Хотілось відмітити, що ще в 1723 році у загальному французькому словнику комерції, який виданий в Парижі було означено поняття «підприємець», як людини яка бере на себе зобов'язання з виробництва або будівництва об'єкту.

Пізніше, цей термін почав використовуватися у більш широкому розумінні. Зокрема поняття підприємець отримало певні характеристики та теоретичні обґрунтування. В 1770 році А.Тюрго, при характеристиці комерції у своїй праці вказує, що підприємець має бути людина, яка володіє капіталом та інформацією. А.Сміт в 1776 році аналізуючи постать підприємця визначає його основні риси, серед яких, серед яких визначає організацію й управління виробництвом підчас здійснення підприємництва. В 1797р. інший економіст К. Бодо продовжуючи дослідження А. Сміта зазначає, що підприємець має

нести відповідальність за справу, яку він розпочав, тому її контролює та планує. К. Бодо також зазначає особистісні характеристики підприємця, а саме інтелект, знання та володіння інформацією. В 1830 році Ж.-Б.Сей надає визначення поняттю підприємництво, а саме характеризує його як система факторів виробництва в певному просторі ринкових відносин при цьому зазначає, що базовою характеристикою підприємця є здатність здійснювати організацію виробництва та провадити збут продукції. В 1876 році інший економіст (Ф.Уокер) виділяє, ще одну рису підприємця, а саме організаторські здібності. М Вебер в своїй праці в 1910р вказував, що підприємництво – це втілення раціональності, в основі якої лежить раціональна етика протестантизму. В 1985р. Р. Хізрич зазначав, що підприємництво – це створення чогось нового, при цьому цей новий об’єкт має мати вартість [49].

У сьогоденні ГКУ у ст. 42 підприємництво визначається як ініціативна, самостійна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку [3].

Таким чином, формування ознак підприємництва здійснювалося досить тривалий час, та включає наступні ознаки (рис. 1.)

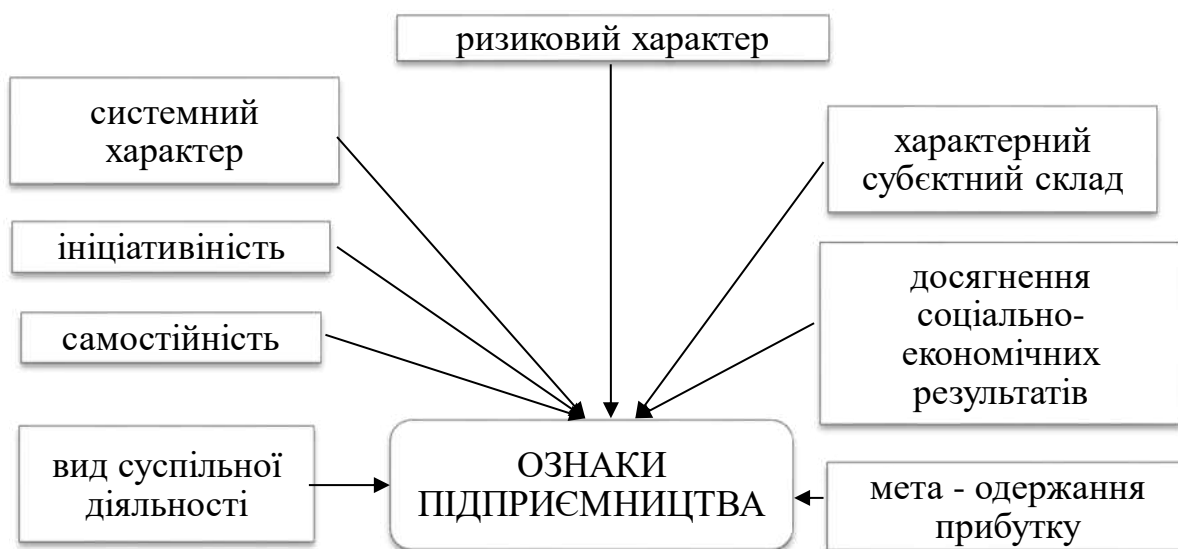

Рис. 1.1. Ознаки підприємництва.

Аналізуючи вчення та теоретичні погляди з приводу взаємодії підприємництва і держави, необхідно охарактеризувати розвиток теорій та їх трактування у системі публічного управління. Зокрема, Ніколюк О.В. та Галицький О.М. вказуючи на таку взаємодію, описують модель, яка характеризується тим, що вона формує основні засади функціонування та організації органів державної влади на всіх рівнях в межах визначених норм, що регулюють соціально-економічні відносини на основі санкціонованих державою загальнообов'язкових правил та норм [81]. Дж.Ходжсон, зазначає, що це довгострокова система правил, при цьому у його моделі вона охоплює систему соціальної взаємодії [81]. Д.Норт характеризує дану модель як правила гри в суспільстві, при цьому ці правила є встановлені безпосередньо людьми, які зводяться до обмежень щоб людську взаємодію спрямовувати в певне русло [81]. О.Вільямсон – вказує що дана модель включає лиш основні політичні, правові, соціальні норми, які формують основу для підприємництва [81]. А.Ткач визначаючи модель взаємодії держави і підприємництва характеризує її з правил і зовнішнього механізму примушення [81]; Дж.Коммонс - здійснюється за допомогою система законів чи природних прав, у межах яких індивіди діють як в'язні, в широкому значенні колективна дія з контролю, лібералізації та розширення індивідуальної діяльності [81]; У.Мітчел вказує, що це панівні й на вищому рівні стандартизовані суспільні звички, а В.Тамбовцев, що це сукупність санкціонованих правил у єдності з соціальним механізмом їх захисту[81].

Таким чином, підприємництво, як і будь-який інший суспільний інститут формується історично із врахуванням соціальних та економічних факторів певних територій та держав. Звідси і система управління підприємництвом зі сторони держави та розвиток правового регулювання носить поступальний характер. Таким чином система управлінських рішень, які приймалися зі сторони держави з часом сформувалися у певні правила і знайшли своє закріплення у нормах права. Одночасно в історії ми бачимо прецеденти і зворотного процесу, коли окремим державам нав'язували

окремий вид економічних відносин зі встановленим стереотипом правового регулювання підприємництва.

В теорії економіки виділяють чотири етапи генезису теоретичних знань інституту підприємництва (див. табл. 1.1.).

Таблиця 1.1.

Етапи встановлення підприємництва [87, с. 17-18]

№ з/п	характеристика
Перший етап (XVII–XVIII ст.) Ф. Найт, Р. Кантільйон	Відбувається розкриття основних категорій підприємництва, серед яких поняття ризику і невизначеності у підприємстві.
Другий етап (кін. XIX – поч. XX ст.) Й. Шумпетера,	відбувається прорив у науковому осмисленні підприємництва, іноваційність розглядається як основна риса підприємництва
Третій етап (середина XX ст.) Ф. Хайєк, Л. Мізес, І. Кірцнер	відбувається дослідження поліфункціональної моделі підприємництва. Вивчаються особистісні характеристики підприємця
Четвертий етап Е. Дж. До-лан, Д. Ліндсей, Кемпбелл Р. Макконнелл	відбувається перенесення акценту на публічне управління в розрізі розвитку підприємництва

Характеризуючи системи взаємовідносин публічного управління і підприємництва слід звернути увагу на теоретичні школи економістів, які сформувалися на сьогоднішній день. Зокрема є декілька наукових течій з приводу публічного управління та розвитку підприємства. Система управлінської парадигми та взаємозв'язок її із підприємництвом, це наукові знання в економічній науці, які в більшості, потім відображалися у доктринах побудови моделі держави. Це економічні вчення, які в подальшому перетворилися у відповідні форми та методи здійснення публічного управління, а саме управлінська школа монетаризму, управлінська школа меркантилізму, управлінська школа класичного підходу, управлінська школа марксизму, кейнсіанська управлінська школа та інші.

При цьому треба зауважити, що систему публічного управління певними суспільними процесами проходить декілька етапів. Зокрема, найперше публічне управління в частині регулювання підприємництва, як певний вид державної політики було відокремлене у об'єкт державницького інтересу. В зв'язку із цим, визначаються цілі які має досягти система публічного управління та адміністрування і організовується відповідна вертикаль владної структури із системою повноважень. Виходячи із історичного досвіду, треба відмітити, що також важливе місце у цій системі займають методи і механізми впливу публічного управління для досягнення відповідної мети, а саме по забезпеченню підприємництва. Такий комплекс теоретичних підходів по здійсненню публічного управління об'єктивізується державою у норми поведінки в межах запланованих заходів. На рівні публічного управління виникають суспільні відносини, які регулюються, контролюються або управляються владними механізмами.

Характеризуючи історичні процеси із формування підприємництва та впливу на нього публічного управління в різних країнах, треба відмітити, що забезпечення підприємництва зі сторони держави здійснювалося із врахуванням власних релігійних особливостей країни, національних традицій, географічних та природних особливостей територій. Таким чином, система підприємництва держави визначається із історичних суспільних процесів країни. На даний час, кожна успішна в економічному плані держава має певні особливості розвитку підприємництва. Одночасно теоретики публічного управління намагаються виокремити саме ті методи та форми управління, які дозволили відповідній країні стати успішною. В подальшому ці знання були систематизовані у окремі наукові течії публічного управління підприємництва.

Система забезпечення підприємництва певної країни зі сторони публічного управління є соціальним явищем держави. Розглядаючи підприємництво як суспільно-економічний інститут Олійник Д.В. означив публічне управління в сфері підприємництва, як сукупність інструментів та

форм, методів, за допомогою яких влада впливає на ринкову кон'юнктуру [66].

Спробуємо охарактеризувати окремі економічні школи, які лягли в основу системи публічного управління із забезпечення підприємництва, саме.

Меркантилізму. Дана концепція була в свій час досить популярною серед Європейських держав, пік розвитку даної системи управління припадає на 16 сторіччя. Історичними передумовами для виникнення даної системи управління стало забезпечення європейських країн дешевою сировиною завдяки мануфактур у колоніях та збагачення за рахунок великих покладів дорогоцінних металів на американському континенті. В зв'язку з чим відбувається розширення ринків збуту та збільшення обсягів зовнішньої торгівлі країн Європи.

Меркантилізм походить від французького слова *mercantile* — торговець, або латиського *mercari* — торгувати. Авторами цієї теорії вважаються Т. Мєн та А. Монкрет'єн. Саме торгівлю дані економісти вважали рушієм підприємництва та розвитку могутності держави тому публічне (державне) управління має бути направлене на максимальне забезпечення торгівлі. Яскравими прикладами даної системи управління стала система публічного управління Іспанії, Англії та Франції у 16-17 столітті. Вся державна політика переслідувала мету збагачення казни, що здійснювалося завдяки торгівлі та експансії з іноземними державами. При цьому треба відмітити такі особливості, як політика з приводу власної національної системи виробництва та торгівлі. Адміністрування підлягало система управління, що направлена на створення преференцій для збільшення експорту і запровадження обмежень для зменшення імпорту [45]. В підручниках з економіки система державного управління яка будувалася на меркантилізмі розглядається як економічна система держав первісного нагромадження капіталу. Одночасно слід відмітити ознаки цієї системи із забезпечення підприємництва:

- фінансові ресурси (гроші) розцінюються як найвища й абсолютна форма багатства;
- об'єктом публічного управління є сфера обігу матеріальних ресурсів та грошей;
- на рівні публічного управління здійснюється активне втручання в підприємницьку діяльність шляхом встановлення певних преференцій чи заборон;
- несхвальне ставлення до конкуренції
- державна політика націлена на збільшення багатства країни в основному на умовах зовнішньої торгівлі чи видобування дорогоцінних металів.

Підсумовуючи меркантилізм, як доктрину, що використовувалася у публічному управлінні, треба відмітити, що забезпечення підприємництва у цій системі зводилось :

1. У створенні активного торгового балансу держави за рахунок зовнішньої торгівлі, що дозволяло в утворенні позитивного сальда балансу держави.
2. В обмежувальних заходах внутрішнього ринку від іноземної конкуренції.

Економічна теорія невтручання. Дана теорія базується на припущенні, що економіка є самодостатньою системою в якій існують власні закони саморегуляції. Базовим твердженням для цієї теорії є взаємозв'язок підприємництва з ефективною системою суспільного розвитку. Автором цієї теорії вважається Адам Сміт. Зокрема А.Смітом у праці "Дослідження про природу і причини багатства народів" були розкриті основні постулати цієї доктрини. Розглядаючи економіку, як певне соціальне явище А.Сміт встановив певні системні особливості саморегуляції та принципи на основі яких відбувається функціонування зазначеної системи. Ці особливості саморегуляції економіки назвав принципом «невидимої руки». В

подальшому, запропонований метод аналізу публічного управління А.Сміта ліг в основу політичної економіки.

Стосовно підприємництва, то А.Смітом дане соціальне явище розглядалося, як самодостатня система, яка спроможна до саморегуляції. Серед базових принципів на які він звернув увагу були, такі як:

- кожний підприємець, що дбає про свій добробут дбає про добробут держави. Економічна успішність держави є ніщо іншим, як сукупність успішності всіх працюючих;

- економічна успішність формується шляхом випуску товарів, чим більше різноманітних товарів тим успішніша держава;

- ціна товару залежить від кількості праці, витраченої на виробництво однієї продукції та ставки заробітної плати

- збільшення попиту на працю забезпечить процвітання країни.

Враховуючи те, А.Сміт економіку держави розглядав як саморегулюючу та самодостатню систему він вважав, що управління підприємництва зі сторони владних структур має бути мінімізований і стосуватися виключно монополій [75].

Неокласична теорія управління економікою. Дана теорія виникла у Віденському університеті у 19 столітті в 70 роках. Авторами даної теорії вважаються Фрідрех Візер, Карл Менгер, Ойген Бем-Баверк. Неокласична теорія виникла в зв'язку із проведеним аналізом підприємництва та відкриттям представниками Віденського університету основних законів формування ринків. Серед яких, закон попиту і пропозиції.

Представники даної теорії вказували, що вартість товару або послуги встановлюється на основі корисності та необхідності покупцям з певним обмеженим доходом в окремо взятому сегменті ринка. При цьому покупці здійснюють покупку товару, або замовлення певної послуги керуючись принципом раціонального вибору. Враховуючи такі особливості формування ринку вплив державного управління має зводитися до застосування непрямих методів регулювання підприємництва у державі. Зокрема учасники цієї

школи вказують, що вплив можна здійснювати на економічне відтворення через попит. Діяльність держави передбачає здійснення економічної політики по створенню умов рівноваги між попитом і пропозицією. Вказуючи, що зміна рівня цін може викликати лише макроекономічну нестабільність в короткостроковому періоді, а в довгостроковому економіка зберігає стабільність за умови виробництва ВВП.

В подальшому неокласична теорія була трансформована у теорію монетаризму.

Теорія монетаризму ґрунтується на вченні про те, що кількість грошей які знаходяться в обігу є визначним критерієм економіки держави. Автором цієї теорії є Мілтон Фрідман. Згідно його вчення чим більше в обігу коштів тим більший валовий внутрішній продукт, тобто сукупний обсяг продукту і рівень цін залежить від зміни наявної грошової маси. При цьому він вказував, що система публічного управління держави має здійснювати контроль за інфляційними процесами використовуючи механізми регулювання кількості грошей, що знаходяться в обігу. Це має здійснюватися для підтримування наявного обороту грошової маси величині валового внутрішнього продукту не допускаючи інфляцію. Монетаризм ґрунтується на тому, що основний регулятор підприємництва є монетарний обіг, тому згідно цієї теорії публічне управління підприємництвом в інших напрямках мінімізоване. Серед базових методів здійснення є використання державою власного і позичкового капіталу з метою надання його для виробництва, та стимулювання виробництва за допомогою податків і пільг [32]. Авторами даної економічної теорії Р. Харродом і Дж. Робінсоном як обов'язковий елемент державної політики передбачалося стабілізаційне регулювання. Дане регулювання, отримало ще назву антиінфляційна програма, передбачало із врахуванням циклічних коливань економіки регулювання банківського відсотку (встановлення високого або його зменшення), припинення росту заробітної плати, підтримання безробіття на високому рівні [81].

Кейнсіанська економічна теорія. Авторами цієї теорії були Е. Домар, Е. Хансена, Дж.М. Кейнс. Зокрема, під час стагнації економіки у США у 30 роки ХХ ст. авторами запропонована система економічного регулювання підприємництва, що дозволить вивести державу із економічного спаду. Система публічного регулювання економікою була розроблена як виклик існуючій теорії Адама Сміта, як заперечення про те що економіка держави є самодостатня система. На погляд авторів кейнсіанської економічної теорії підприємництво яке здійснюється в зрілій капіталістичній економіці, яка представлена у США є недосконалим і потребує адміністративного втручання зі сторони держави. Саме владне втручання у певні економічні процеси здебільшого у складові підприємництва на думку представників цієї теорії може забезпечити занятість населення, економічне зростання, та добробут капіталістичної держави. Розглядаючи можливий вплив державного управління Дж.М. Кейнс вказував на стимулювання сукупного попиту та посилення ролі публічного управління в економічних процесах всередині держави. Саме збільшення державних витрат шляхом додаткової емісії має стати відправним елементом у боротьбі з кризами. Хоча додаткова емісія призводить до інфляції і бюджетного дефіциту, однак на думку економіста в цілому економіка виграє. Саме державне регулювання в сфері грошово-кредитної системи та вдала бюджетно-фінансова політика є шляхом до створення робочих місць та виходу держави із кризи [67].

Інституційно-соціологічна теорія управління. Авторами та представниками є Т. Веблен, Дж. Коммонс, У. Мітчел, Дж.К. Гелбрейт. Даний напрямок виник у Франції наприкінці 20 ст. Представники цієї школи спробували дослідити та дати відповідь на такі питання:

- чи економіка є соціальним інститутом;
- якщо так, то які принципи, сутність, зміст та функціонування економічної складової суспільства;
- які інститути соціальні впливають на формування економічної складової суспільства?

- в чому полягають соціальні механізми розвитку економіки;
- на основі яких чинників та типів економічної поведінки відбуваються закономірності й випадковості розвитку економічної сфери суспільства;
- тощо.

Представники даної економічної школи стверджували, що основою процесів в економіці які відбуваються в державі є соціальні закони, а економічна активність є наслідком дії цих законів, як приклад вони приводять закони мотивації економічної поведінки які полягають у співвідношення свободи та регламентованості в просторі, формальних і неформальних соціальних інститутів та їх ролі у житті людини тощо. При цьому в даному вченні соціальна сфера розглядається як суспільне середовище, а економічна - як підсистема суспільства. Одночасно звертається увага на такий елемент як непередбачений людський фактор, що дещо змінює економічні тлумачення стосовно застосування принципу раціональності і надає економіці соціального характеру.

Дана економічна теорія стала в подальшому підґрунтям для обґрунтування та розвитку інститутів публічного управління підприємництвом, а саме:

- ролі публічного управління в системі забезпечення підприємництва;
- економічних інтересів публічного управління;
- форм власності;
- господарський механізм управління економікою;
- відтворення робочої сили, тощо [31].

Марксистська економічна теорія. Історичні процеси, що відбулися у 19 сторіччі, а саме промислова революція змінили систему виробництва та самі підходи до його організації. Існуючі економічні теорії в повній мірі не відображали та не пояснювали виникнувші економічні процеси. Соціальне несправедливість і шляхи її подолання формували справедливого суспільства стали предметом вивчення для багатьох мислителів. Тепер для створення певних благ матеріального світу почала використовуватися

наймана організована праця. При цьому для створення матеріальних благ почали використовувати організовану працю кількох підприємців, а не тільки одного, як це було раніше. Вчення про трудову теорію вартості Адама Сміта та Девіда Рікардо, було переглянуте Карлом Марксом та удосконалено, а саме ним запропонована теорія додаткової вартості. К. Марксом розробляється теорія виробничих відносин, яка направлена на зв'язок людини до праці через залучення її до засобів виробництва. Вказуючи, що виробничі відносини є базою по відношенню до ідеології, політики, моралі й іншого. В подальшому ця теорія почала використовуватися в доктринах соціалістичних держав. Саме подолання соціальної нерівності та побудова справедливого суспільства стали наріжними каміннями у побудові тогочасного суспільства та елементами публічного управління, які безпосередньо впливали на здійснення публічного управління в сфері підприємництва та ведення господарської діяльності [34].

Зазначені економічні теорії відображають основні напрямки державного регулювання із забезпечення підприємництва та лягли в основу побудови різноманітних доктрин здійснення підприємництва окремих держав в певні історичні проміжки розвитку.

Характеризуючи встановлення наукової доктрини з приводу державного забезпечення формування підприємництва та впливу публічного управління і адміністрування на зазначені процеси також треба відмітити методологічні характеристики за допомогою яких реагування здійснюється.

Таким чином із проведеного аналізу, можемо зробити певні підсумки та виокремити напрямки державної політики з приводу підприємництва (табл. 1.2.).

Таблиця 1.2.

Теоретичні підходи з приводу впливу публічного управління на формування підприємництва виходячи зі поглядів представників різних наукових теорій

№ з/п	Економічні школи	доктрини
1.	Теорія «Невидимої руки» ринку-саморегулювання на основі вільних цін, які формуються залежно від попиту і пропозиції під впливом конкуренції та мінімальне втручання публічного управління	А. Сміт
2	Марксистська теорія. Розглядає взаємозв'язок таких явищ, як «...світовий ринок, зовнішня торгівля, держава». Аналіз діяльності акціонерного товариства привів Маркса до висновку, що «у відомих сферах воно веде до встановлення монополії і тому вимагає державного втручання»	К. Маркс
3.	Монетаризму. Підприємництво здатне до саморегулювання, але в той же час існування вільного ринку не усуває необхідності монетарного регулювання	К. Бруннер, М. Фрідман
4.	Кейсманська теорія. Публічне управління є необхідним елементом під час економічної кризи. Дж.М. Кейнс назвав конкретні важелі публічного управління підприємництва як під час кризи, так і на тривалу перспективу.	Е. Домар, Е. Хансена, Дж.М. Кейнс
5.	При здійсненні публічного управління та державного забезпечення підприємництва мають враховуватися як формальні, так і не формальні соціальні інститути	Дж. Коммонса, Т. Веблена, У. Мітчела, Дж.К. Гелбрейт

1.2. Механізми та принципи публічного управління в сфері підприємництва

Державне забезпечення підприємництва в Україні слід розглядати через призму ідеологічних, історичних та соціальних складових в яких перебувала наша

держава. Сучасна взаємодія публічного управління і сфери підприємництва формується на підставі економічної політики та реалій сучасного життя. В зв'язку із військовою агресією РФ на територію України, та знищення інфраструктури економіки державне забезпечення підприємництва потребує першочергових заходів. Так 26 січня 2024 року Президент України підписав Указ про створення Ради з питань підтримки підприємництва в Україні. Перш за все, це пов'язано зі скорочення виробництва, обмеження пересування і перетину кордонів, закриття торговельно-розважальних центрів тощо. Також треба відмітити різний стан підприємництва в залежності від розвитку національного законодавства, роботи правоохоронних органів та судів різних країн.

Р.Данилейчук вказує, що відносини між державою і підприємництвом формуються у таких двох векторах як: 1) взаємодії публічного управління і підприємництва, тобто за допомогою партнерства, яке передбачає можливості із стабілізації економічного зростання; 2) шляхом правового регулювання, тобто розроблення нормативних документів, програм, заходів тощо [46, с. 221].

Характеризуючи підприємництво як соціальне явище, треба відмітити, що воно розвивається згідно законів економіки і необдумане втручання публічного управління може призвести до певних негативних наслідків. В Україні так і в інших державах вже напрацьовані основні принципи взаємодії із державного забезпечення та розвитку підприємництва. Дані принципи побудовані на особливостях та закономірностях функціонування економічної безпеки держави. Враховуючи особливості публічного управління зазначені принципи можемо поділити на загальні і універсальні.

До загальних принципів відносимо:

- принцип верховенства права;
- принцип законності;
- принцип дотримання прав людини та заборони дискримінації;
- принцип гласності та публічності;
- принцип системності;
- принцип науковості;

- принцип плановості та інш.

Одночасно треба виділити принципи взаємодії ринкового механізму із державною системою управління (див. рис. 1.2).

Рис. 1.2. Принципи взаємодії ринкового механізму із державною системою управління

Враховуючи наведене, слід звернути увагу на економічні принципи публічного управління із забезпечення підприємницької діяльності. Саме формування державою відповідної політики має здійснюватися із врахуванням зазначених принципів через систему органів загальної або спеціальної компетенції, через виконувані ними функції та методи здійснення.

У своїх працях М. Пленюк, Н.Кузнецова звертають увагу на необхідність застосування економічних принципів під час здійснення публічного управління із забезпечення підприємництва, серед яких виділяють: доцільність; адекватність; збалансованість; ефективність; прозорості; передбачувальності, що надасть більш ефективніші здійснювати державну політику (див. табл. 1.3.)

Таблиця 1.3.

**Економічні принципи
публічного управління підприємництва**

Адекватність	відповідність форм та рівня публічного управління має здійснюватися зі урахуванням усіх прийнятних альтернатив
	перерозподіл та корегування ресурсів для пріоритетних напрямків підприємництва через дотації, оподаткування, обов'язкового страхування тощо
	санкції повинні бути пропорційні порушенню;
Ефективність	правове, організаційне, економічне, та екологічне регулювання підприємництва повинно здійснюватись спеціальними уповноваженими органами
	функції державного управління повинні розподілятися: на вищих рівнях вирішувати завдання, що не можливо вирішити на нижчих;
	послідовність та раціональність регуляторної діяльності з можливим передбаченням кінцевого економічного ефекту
Збалансованість	підтримка розвитку та функціонування підприємництва шляхом уникнення диспаритету цін, нівелювання спадів виробництва, зменшення безробіття тощо;
	забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та публічного управління, тобто комплексних підхід до вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем;
	публічне управління повинно здійснюватися тільки у тих випадках, коли неможливе саморегулювання;
	врахування системності у вирішенні соціальних, економічних, зовнішньоекономічних, культурних, науково-технічних, екологічних та інших проблем, пов'язаних зі підприємницькою діяльністю.
Передбачуваність	регулювання суб'єктів господарювання повинно бути необхідним, відповідним і ефективним у сучасних умовах, що постійно змінюються, а в разі можливих негативних наслідків необхідно корегувати, змінювати або скасовувати.
	відповідність регуляторної діяльності її цілям державної політики, для суб'єктів господарювання здійснювати планування їхньої діяльності;
Прозорість	простота та зрозумілість поставлених завдань, відкритість;
	розуміння обов'язків та прав суб'єктів підприємництва та наслідків їх порушення;
	своєчасність і обов'язковість доведення прийнятих регуляторних актів до відома; інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності та врахування громадської думки та інтересів
Доцільність	своєчасність та оперативність публічного управління підприємництва при вирішенні національних, регіональних і галузевих проблем
	поєднання економічних та адміністративно-правових важелів для оптимальної організаційної структури і ефективного використання ресурсів;
	публічне управління здійснюється лише на обґрунтованій необхідності;

При цьому треба відмітити, суб'єктності держави, а саме держава, яку можемо розглядати як окремий владний суб'єкт відносин так і як суб'єкт сфери господарських та підприємницьких відносин [50]. Характеризуючи державу, як владного суб'єкта, треба відмітити, що держава здійснює нормативне регулювання діяльності інших суб'єктів підприємництва забезпечуючи дане регулювання державним примусом (можливістю накладання певних санкцій) на порушників.

Розглядаючи державне забезпечення підприємництва в процесі встановлення економічних відносин, слід виділити наступні характеристики, а саме (див табл. 1.4.).

Таблиця 1.4.

Форми державного забезпечення підприємництва

№ з/п	Види	Критерії поділу
1.	встановлює правила поведінки для всіх господарюючих суб'єктів. Повноваження реалізуються через органи загальної та спеціальної компетенції	суб'єкт владних повноважень
2.	виступає регулятором підприємництва шляхом забезпечення функціонування кредитно-грошової системи, фінансової, структури виробництва і попиту у демонополізації економіки, цін та ціноутворення, соціального захисту населення, обмеження в імпорті та експорті товарів тощо.	забезпечує функціонування необхідних економічних систем
3.	Держава, як суб'єкт економічних відносин є власником матеріальних ресурсів, засобів виробництва та може самостійно здійснювати господарську діяльність.	безпосередня господарська діяльність

Таким чином ми можемо говорити про дуальну основу держави. А саме це владний суб'єкт з однієї сторони, а з іншої це повноцінний господарюючий

суб'єкт, що може не тільки надавати певні послуги а здійснювати комерційну діяльність (випуск продукції, добування корисних копалин, надання послуг перевезення, вирощування сільськогосподарської продукції, тощо).

Особливо хотілось звернути увагу на регулятивному забезпеченні підприємництва зі сторони держави (див табл. 1.5.).

Таблиця 1.5.

Способи державного
регулювання підприємництва

№ з/п	Спосіб	Зміст
1.	створення нормативної основи підприємництва, для формування економічної політики публічного управління та захисту національних інтересів	декларативний
2.	Для функціонування суспільства, як певної системи, у державі мають бути представлені всі галузі господарської системи, та необхідний комплекс соціальних послуг. Тому сфера публічного управління полягає у перерозподілі доходів та багатств. Досягається завдяки системи оподаткування, субвенціями, регулювання цін та доходів, систем соціального забезпечення тощо	перерозподіл національних доходів та багатств. особливості підприємництва є те, що є окремі галузі які приносять надприбутки, інші є збитковими.
3.	формування ринку та сприяння розвитку підприємництва є створення державою конкурентного середовища та протидія недобросовісній конкуренції	забезпечення конкуренції
4.	Відбувається політика на формування пріоритетних видів підприємництва і розвиток окремих галузей, державне корегування імпорту та експорту, здійснюється створення виробництв. Також може здійснюватися перенесення небезпечної, затратної, енергоємної діяльності у інші країни	формування структури національного продукту
5.	Створення необхідних соціальних умов, як передумова розвитку підприємництва, а саме освіта, охорона здоров'я, енергетика, транспорт, зв'язок, житлове будівництво.	створення соціально-економічної інфраструктури

Формування сприятливого клімату для розвитку підприємництва може забезпечити економічний розвиток цілої держави. Одночасно не треба забувати про економічні закони розвитку підприємництва, щоб не перетворити систему стимулювання економіки на командну адміністративну [47].

Вивчаючи сучасні політичні процеси, а саме процеси які пов'язані із євроінтеграцією та економічним відновленням країни у воєнний та післявоєнний період, треба відмітити, що на даний час застосування фіскальних та кредитно грошових методів є мало ефективним. Україна потребує розробку довготермінових програм економічного розвитку підприємництва із залученням міжнародних грантів та урядових дій по відновленню економічної безпеки держави. Так, сьогоднішній день через бойові дії на території України докорінно змінилася економічна ситуація. 21 квітня 2022 року Указом Президента України утворена Національна рада з відновлення України.

Сьогодні проводиться ряд кроків із відновлення інфраструктури.

Розглядаючи систему національного бізнес-клімату, треба звернути увагу на пріоритетні галузі, які у воєнний та поствоєнні періоди можуть бути локомотивом розвитку інших.

Також треба звернути увагу на функцію нашої держави, як регулятора відносин з правом застосування санкцій (сили). Одночасно треба відмітити те. Що дана функція (монополія застосування санкцій до правопорушників) є функцією, що має належати саме державі. Держава наділана застосовувати силу та примус(примусового стягнення заборгованості, конфіскація майна, примусового поділу підприємства у зв'язку зі заняттям монопольного становища, тощо). Коли дана функція переходить у приватні структури тоді виникає загроза застосування сили в інтересах приватних бізнес груп.

Підставою для застосування санкцій в сфері підприємництва має бути порушення норм чинного законодавства. В зв'язку з чим в державі має бути відлагоджена система контролю за підприємницькою діяльністю. Система

контролінгу має забезпечувати зворотній зв'язок із суб'єктами підприємництва (див рис. 1.3).

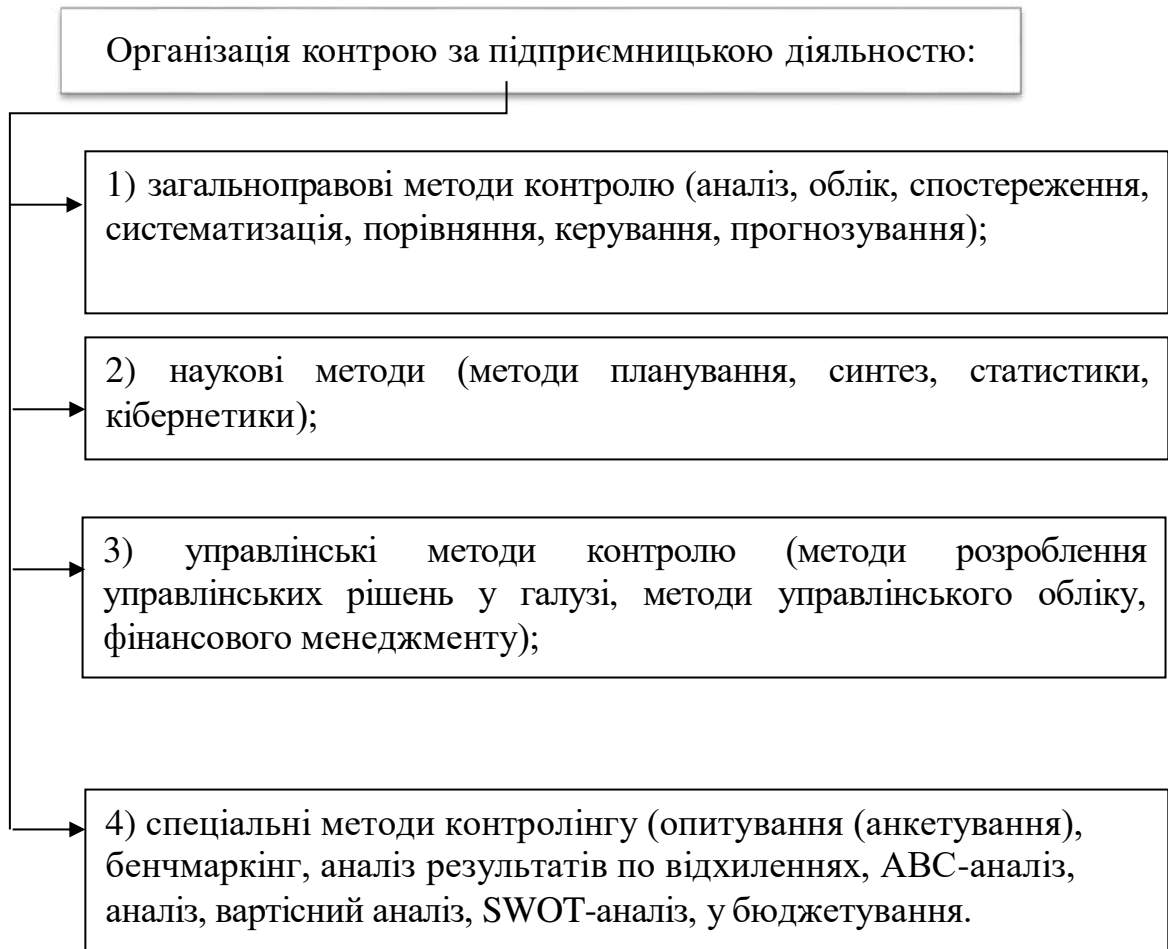

Рис. 1.3. Система контролю в сфері підприємництва

Проводячи державну взаємодію із суб'єктами підприємницької діяльності публічне управління має це здійснювати через встановлені та санкціоновані зі сторони держави відповідні методи. Так, Г.В. Смолин даючи визначення поняттю «методи публічного управління господарською діяльністю» вказує, що під цим поняттям слід розуміти нормативні та правові інструменти [42]. Зокрема держава використовує ці інструменти для регулювання економічних відносин. Так, інструментами цього регулювання, є відповідна норма права за допомогою якої встановлюються певні обов'язки та права, юридична відповідальність, здійснюється обмеження у

підприємницькій діяльності, тощо. Крім того системою публічного управління і адміністрування можуть встановлюватися заборони, дозволи, зобов'язання та рекомендації. Так, Л. Дідівська і Л. Головка аналізуючи дані відносини звертають увагу на основні функції публічного управління із забезпечення підприємництва (див рис. 1.4.).

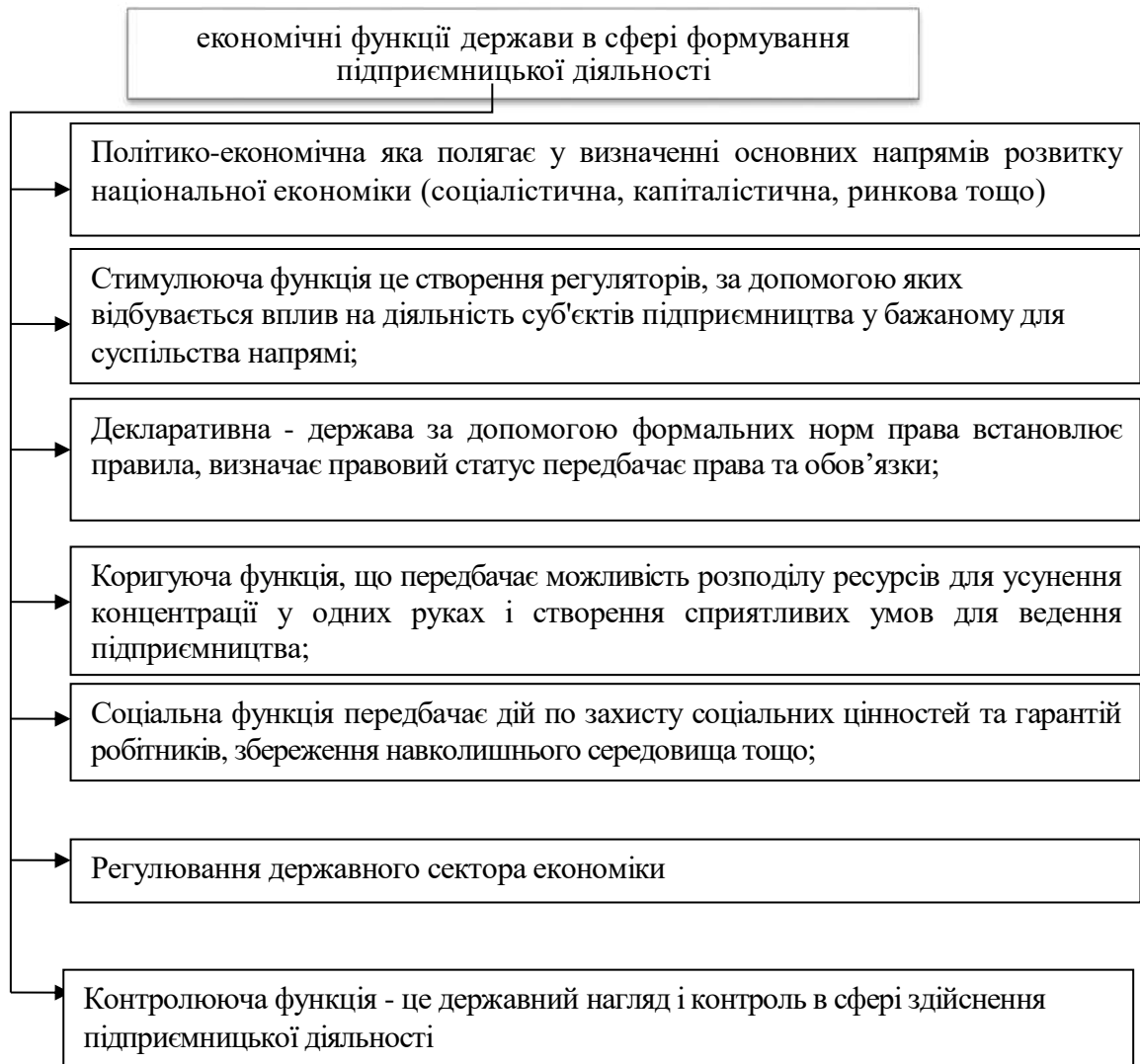

Рис. 1.4. Економічні функції публічного управління у сфері формування підприємництва

Здійснення політики у сфері підприємництва є одним зі напрямів економічної безпеки держави особливо у період здійснення військової агресії російської федерації.

1.3. Кадрова політика публічного управління та адміністрування у сфері підприємництва.

У сфері динамічного розвитку подій нашої країни суспільні відносини як спосіб взаємоповязаності різних ланок суспільства відіграють досить важливу роль. В зв'язку з цим слід звернути увагу на кваліфікацію та уміння посадових осіб, що здійснюють функції держави по забезпеченню підприємництва. Також немала увага приділяється системі освіти самих підприємців. Так. З метою забезпечення необхідними знаннями Мінекономіки України розроблено бізнес-кейси для бажаючих відкрити новий бізнес.

Зокрема бізнес-кейс це покрокові інструкції в яких подані відомості з приводу дозвільних документів, що потрібні для відкриття власної справи. Так за допомогою електронних програм та проходження опитування з приводу майбутньої бізнес справи, особа може отримати власний чек лист з переліком документів що потрібно зібрати та куди звертатися.

Розуміючи з якими загрозами стикається сьогодні підприємництво: треба більше уваги звертати особі підприємця надаючи йому кваліфіковану допомогу зі сторони публічного управління, а саме консультацій, інформаційних продуктів стосовно здійснення підприємництва під час військових дій та в післявоєнній економіці.

Зараз для забезпечення розвитку національного підприємництва державою проводиться кадрова політика, яка передбачає підготовку фахівців у різних галузях та навчанні молоді.

Також необхідно звернути увагу на кваліфікацію посадовців, які забезпечують функції публічного управління із підприємництва. Так в науці публічної служби є окремий інститут, що розглядає питання кадрового добору.

Характеризуючи базові ознаки якісного кадрового потенціалу публічного управління треба зазначити принципи побудови кадрової системи (рис. 1.5.).

Рис. 1.5. Принципи кадрової політики публічного управління у сфері управління підприємницькою діяльністю

Характеризуючи сучасний склад осіб що перебувають на публічній службі слід аналізувати його якісні характеристики. Особливо, на часі, в системі публічної служби почали аналізувати на предмет вірності Батьківщині. Так, серед оновлених принципів здійснення державної служби законодавець закріпив принцип патріотизму та вірного служіння народові України. Це означає, що вся діяльність публічної служби має бути спрямована на служіння народові.

Також, особливо аналізується ефективність здійснення управління, а саме професійні якості посадових осіб і їх формування (рис. 1.6.).

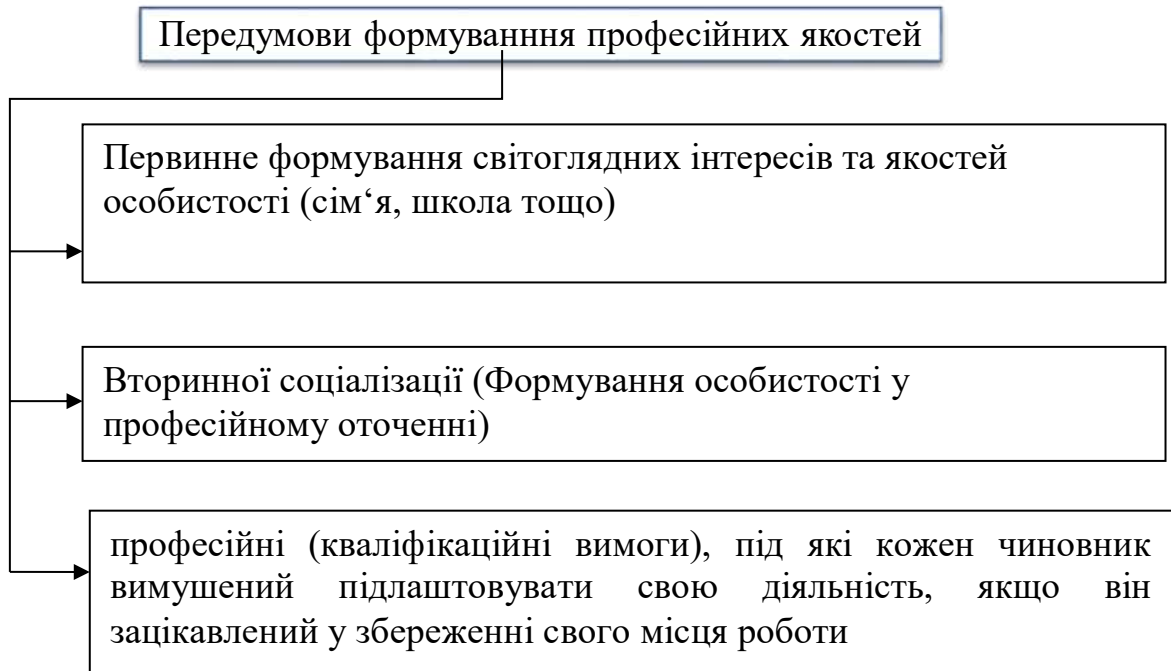

Рис. 1.6. Формування світоглядних позицій у посадових осіб

Аналізуючи сучасні проблеми, треба відмітити, що повномасштабна війна яка ведеться в Україні призвела до значних втрат людських ресурсів, часового та фінансового ресурсу. Згідно офіційної статистики за півтора роки повномасштабної війни з січня 2022 року до червня 2023 року Україну залишило 6,5 млн осіб. За оцінками Міжнародної організації з міграції ООН змушені були покинути свої домівки третина населення України.

Висновки до розділу 1

В першому розділі роботи ми розглянули питання, що стосуються теоретичних засад публічного управління та адміністрування підприємництва. Після проведеного аналізу, можемо зробити наступні висновки:

1) Невід’ємною частиною економіки держави є складова, що передбачає самостійну діяльність людей на власний ризик з метою систематичного заробітку в межах норм встановлених у цій державі –

підприємництво. Розглядаючи генезис розвитку цього суспільного явища, треба відміти, що система відносин з приводу державного забезпечення підприємництва є комплексним соціальним явищем що формується історично та включає політичні, релігійні, культурні, правові чинники.

2) В Україні інститут підприємництва має свої особливості та сформований із врахуванням соціальної та політичної складової. Одночасно треба відмітити, що державне забезпечення підприємництва, як соціального інституту здійснюється не в окремо взятій державі, а є міжнаціональним та міждержавним явищем включаючи в себе різноманітні економічні знання та погляди серед яких економічні теорії монетаризму, класичного підходу, меркантилізму, марксизму, кейнсіанства та інш.

Державне забезпечення підприємництва здійснюється, через

- забезпечення законодавче, що передбачає наявності норм з приводу економічних конкуретних відносин та захисту від недобросовісної конкуренції та монополізму.

- податкову та фінансово-соціальну політику;

- визначення соціальних стандартів функціонування підприємництва (оплата праці. Охорона праці, соціальні гарантії, медичне страхування тощо).

- встановлення екологічних обмежень;

- залучення підприємництва до виконання науково-технічних та економічних, регіональних і державних програм;

- здійснення державного замовлення та укладення договорів для потреб держави.

3) Аналізуючи сучасні проблеми, треба відмітити, що повномасштабна війна яка ведеться в Україні призвела до значних втрат людських ресурсів, економічного, часового та фінансового ресурсу. Згідно офіційної статистики Україну залишило 6,5 млн осіб. За оцінками Міжнародної організації з міграції ООН змушені були покинути свої домівки третина населення України. Безсумнівно ці обставини та ряд інших значно погіршили бізнес-середовище в Україні.

В зв'язку з цим слід звернути увагу на кваліфікацію та уміння посадових осіб, що здійснюють функції держави по забезпеченню підприємництва. Також немала увага приділяється системі освіти та безпосередньої кваліфікації самих підприємців, забезпечуючи зі сторони публічного управління підготовку фахівців у різних галузях та навчанні молоді, надання консультацій, інформаційних продуктів стосовно здійснення підприємництва під час військових дій та в післявоєнній економіці.

РОЗДІЛ 2. ДЕРЖАВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА у УКРАЇНІ

2.1. Державне регулювання підприємництва

Розвиток підприємництва та його забезпечення зі сторони держави в Україні перейшло на стадію, коли система регуляторної політики зі сторони публічного управління та адміністрування визначає подальший розвиток цього соціально-економічного явища.

Державне регулювання підприємництва передбачає систему правових, організаційних та регуляторно-контрольних заходів.

Зокрема національна правова система регулювання підприємництва базується на конституційних та законодавчих засадах. Конституція в Україні є основним законом в якому закріплені основні принципи та засади здійснення національної політики (див рис. 2.1.).

Рис. 2.1. Конституційні засади підприємництва в Україні

Виходячи із конституційних держава здійснює декларування (регулювання) підприємництва на законодавчому рівні. Одночасно, як зазначалося в першому розділі, слід замітити, що підприємництво це явище економічне і тому при здійсненні законодавчої діяльності держава має враховувати соціальні, економічні та правові аспекти, що впливають на підприємництво (рис. 2.2.).

Рис. 2.2. Аспекти, що визначають розвиток підприємництва

Характеризуючи державне забезпечення підприємництва слід більш детально розглянути систему цих взаємозв'язків, а саме в розрізі господарського законодавства. Г.В. Смолин в своїй праці, дає визначення впливу держави на підприємництво, а саме він розглядає цей вплив, як комплекс форм і засобів, що здійснюється з метою стабілізації та пристосування

існуючої економічної системи до умов, що змінюються, зокрема пристосування економічних відносин і господарського механізму до законів та потреб розвитку проодуктивних сил [85].

Розглядаючи державне забезпечення підприємництва слід звернути увагу на форми взаємодії, зокрема розрізняють такі форми регулювання (рис.2.3.)

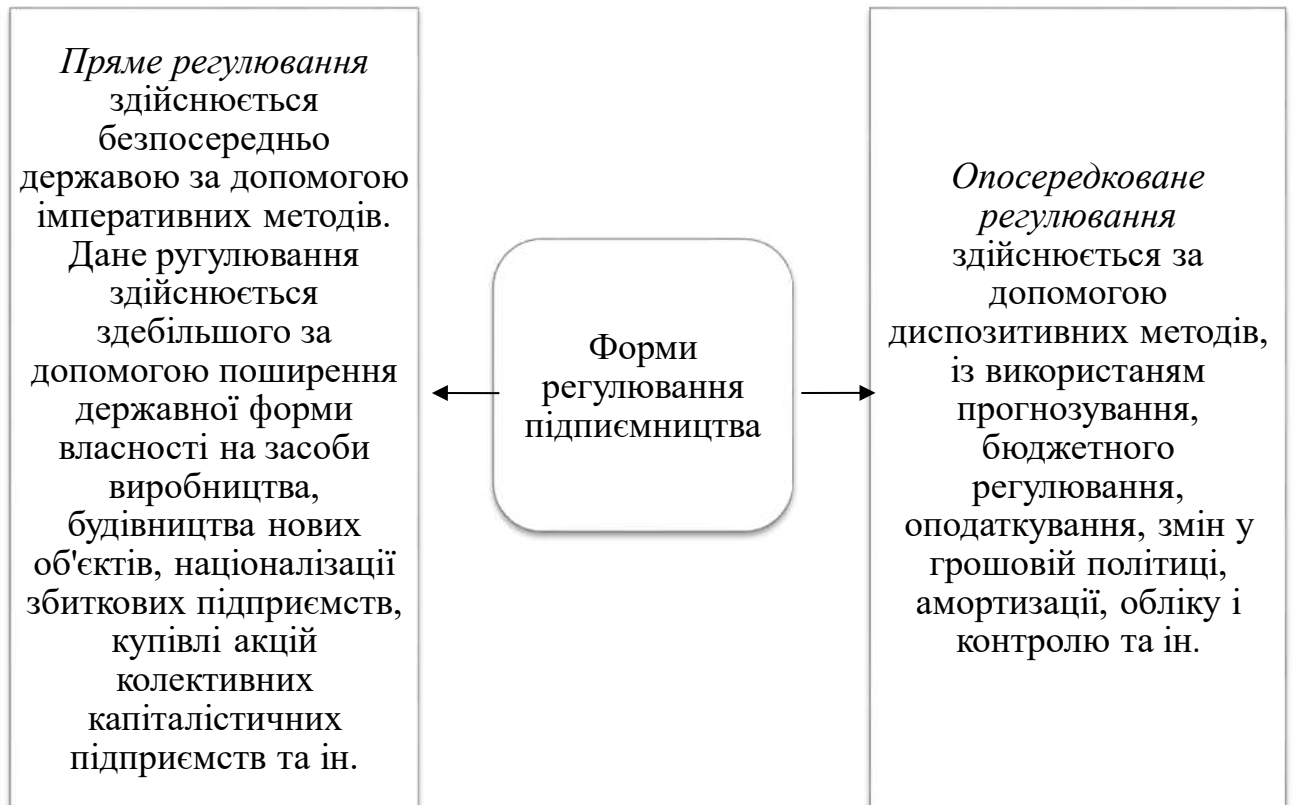

Рис. 2.3. Форми регулювання підприємництва.

Державне забезпечення підприємництва, як і будь який вид державної політики підлягає прогнозуванню. Саме розробка обґрунтованих програм на основі вдалого прогнозування та належне фінансове і матеріальне забезпечення цих програм, на думку багатьох вчених, є першозавданням сучасного публічного управління. Враховуючи наведене, треба звернути увагу на основах здійснення планування. Зокрема для належного планування державного забезпечення підприємництва необхідні вихідні дані, а саме показники на основі яких можемо здійснювати планування.

Також треба врахувати і те що окремі показники розвитку підприємництва в Україні ми зможемо прослідкувати лиш в розрізі довготермінових програм. Наприклад, це стосується показників які пов'язані із підприємництвом розвиток, якого займає значний проміжок в часі. Зокрема у розвинутих країнах із високим рівнем публічного управління ми можемо зустріти довготермінові програми розвитку економіки країни, що складаються на 30, 50 років і навіть 100 років наперед (Японія). В розрізі цих державних програм великі транснаціональні компанії також здійснюють відповідне планування. Особливо продуктивним є формування спільного планування на основі приватно-державного партнерства. Як приклад вдалого планування є розвиток міської інфраструктури та побудови сучасних технологічні міста «розумні міста». Серед країн, які вже сьогодні активно реалізують зазначені програми є Південна Корея, Китай, Сінгапур, Об'єднані Арабські Емірати, та інші.

Також в розрізі даного питання слід особливу увагу звернути напрямку економічної безпеки. Та як, підприємництво є базовою складовою на основі якої формується валовий внутрішній продукт держави та забезпечує фінансова та економічна складову в системі публічного управління мають здійснюватися заходи з приводу економічної безпеки.

В системі планування ці заходи здебільшого носять антикризовий характер, яскравим прикладом таких заходів є створення резервів держави, здійснення контролюючих функцій та оперативне реагування у випадку виявлення загроз економічній безпеці.

Розглядаючи заходи економічної безпеки підприємництва зі сторони публічного управління ці заходи можемо конкретизувати в наступних діях:

1. Створення спеціально-уповноважених структурних підрозділів центральних органів влади з приводу економічної безпеки підприємництва за галузево-територіальною ознакою (як приклад структурні підрозділи МВс по боротьбі із земельним рейдерством);

2. розробка документів стратегічного характеру щодо зміцнення економічної безпеки.

3. здійснення постійного моніторингу та надання консультацій з приводу поліпшення якості безпеки суб'єктам підприємництва в Україні;

4. забезпечення та пошук капіталів фінансування ризикових підприємницьких проектів.

5. підтримка новостворених суб'єктів підприємництва, організація фондів та механізмів фінансування.

При прогнозуванні зі сторони публічного управління передбачається цілі, плани та порядок їх виконання. Особливо треба звернути увагу на ресурсній обґрунтованості цих планів, а саме кадрового забезпечення та фінансування. Виконання державних програм може здійснюватися через директивне, або індикативне реагування. Директивне виконання є обов'язкове, а індикативне носить необов'язковий, рекомендаційний характер для виконання.

При розкритті питання з приводу державного забезпечення підприємництва нам необхідно звернути увагу на функції серед яких:

- 1) державний нагляд та контроль;
- 2) прогнозування та розроблення економічних програм
- 3) державне управління;
- 4) нормативно-правове забезпечення.

1. Нагляд та контроль за підприємницькою діяльністю, багато хто з авторів та практиків, виділяє як базова функція держави стосовно якої вона має мати монопольне становище. Відноситься до компетенції центральних органів влади та їх територіальних підрозділів, органів місцевого самоврядування які виконують повноваження держави [71].

Господарським кодексом України (ст. 19) передбачено в яких сферах нагляду і контролю за підприємницькою діяльністю може здійснювати діяльність публічне управління та адміністрування (див рис. 2.4.) .

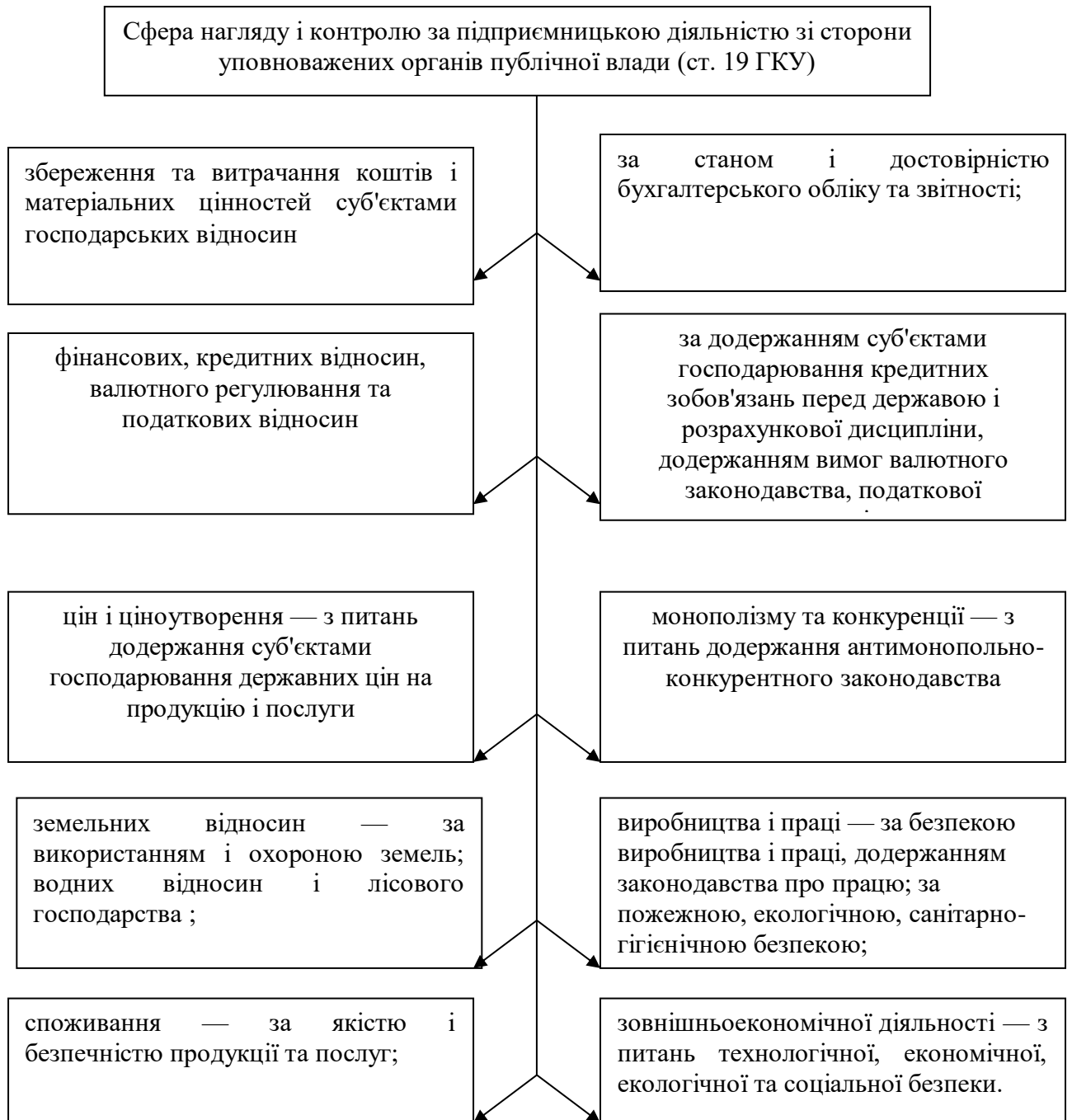

Рис. 2.4. Сфери нагляду і контролю за підприємницькою діяльністю зі сторони уповноважених органів публічної влади (ст. 19 ГКУ)

Нормативно-правовим забезпеченням сфери державного нагляду і контролю в Україні є Закон України від 05.04.2007 №877-V із змінами «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

2. Прогнозування та розроблення економічних і соціальних програм.

Даний напрямок публічного управління регулюється Законом України від 23 березня 2000р. «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України».

Статтею 1 Закону України передбачено, що державне прогнозування економічного і соціального розвитку становить науково обґрунтоване передбачення напрямів розвитку країни, окремих галузей економіки або окремих адміністративно-територіальних одиниць, можливого стану економіки та соціальної сфери у майбутньому, а також альтернативній шляхів і строків досягнення параметрів економічного і соціального розвитку[17]. Слід відмітити, що саме прогноз розвитку є засобом публічного управління, який використовується для обґрунтування стратегії і прийняття рішень суб'єктами владних повноважень.

Реалізація таких повноважень знаходить своє відображення у відповідних програмових документах, яскравим прикладом яких є Закон України «Про державний бюджет на 2024 рік», в якому законодавцем визначено основні показники по доходах та видатках Державного бюджету України.

Характеризуючи такі програмові документи, треба відмітити певні вимоги по їх складанню, а саме в цих документах зазначаються: 1) цілі та пріоритети економічного і соціального розвитку; 2) засоби та шляхи їх досягнення; 3) система заходів владних органів спрямованих на розв'язання проблем економічного і соціального розвитку; 4) вказуються очікувані зміни у стані економіки та соціальної сфери [3].

В системі публічного управління та адміністрування розрізняють програмні документи із врахуванням території на які вони поширюються та термінів розвитку (рис.2.5.):

Рис. 2.5. Види програмних документів [71].

3. Державне управління.

Безпосередній вплив на систему економічних відносин в частині реалізації державної політики забезпечення підприємництва здійснюється за допомогою державного управління. Відповідно до визначення державного управління як виду діяльності держави, можемо означити поняття державне управління в сфері підприємництва, як організуючий вплив, що здійснюється суб'єктами владних повноважень на підставі нормативних актів з метою виконання управлінських функцій. Серед особливостей державного управління із забезпечення розвитку підприємництва в державі це здійснення ліцензування окремих видів діяльності видачі документів дозвільного характеру, державне замовлення, здійснення технічного регулювання, регулювання цін і тарифів, ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій тощо.

4. Нормативно-правове регулювання.

Саме за допомогою законодавчого, нормативно-правового регулювання публічне управління надає можливість легалізувати суб'єкту підприємництва свою діяльність у державі та стосовно інших суб'єктів. Нормативно-правове регулювання з приводу відносин підприємництва визначає правовий статус окремих суб'єктів (права та обов'язки), режим майна та порядок його

використання, розпорядження і володіння, правил конкуренції, антимонопольного регулювання тощо.

Враховуючи те, що підприємництво має економічну природу, то при здійсненні нормативно-правового регулювання зі сторони публічного управління слід дані аспекти враховувати. Звідси, публічне управління при регулюванні підприємництва може використовувати адміністративні (прямі) методи та економічні (опосередковані) методи впливу.

Під адміністративними методами регулювання слід розуміти владні розпорядження, які характеризуються чітким владним регулюванням у вигляді дозволу, заборони чи обмеження та використовують у законодавчо визначених [45] сферах (див рис. 2.6).

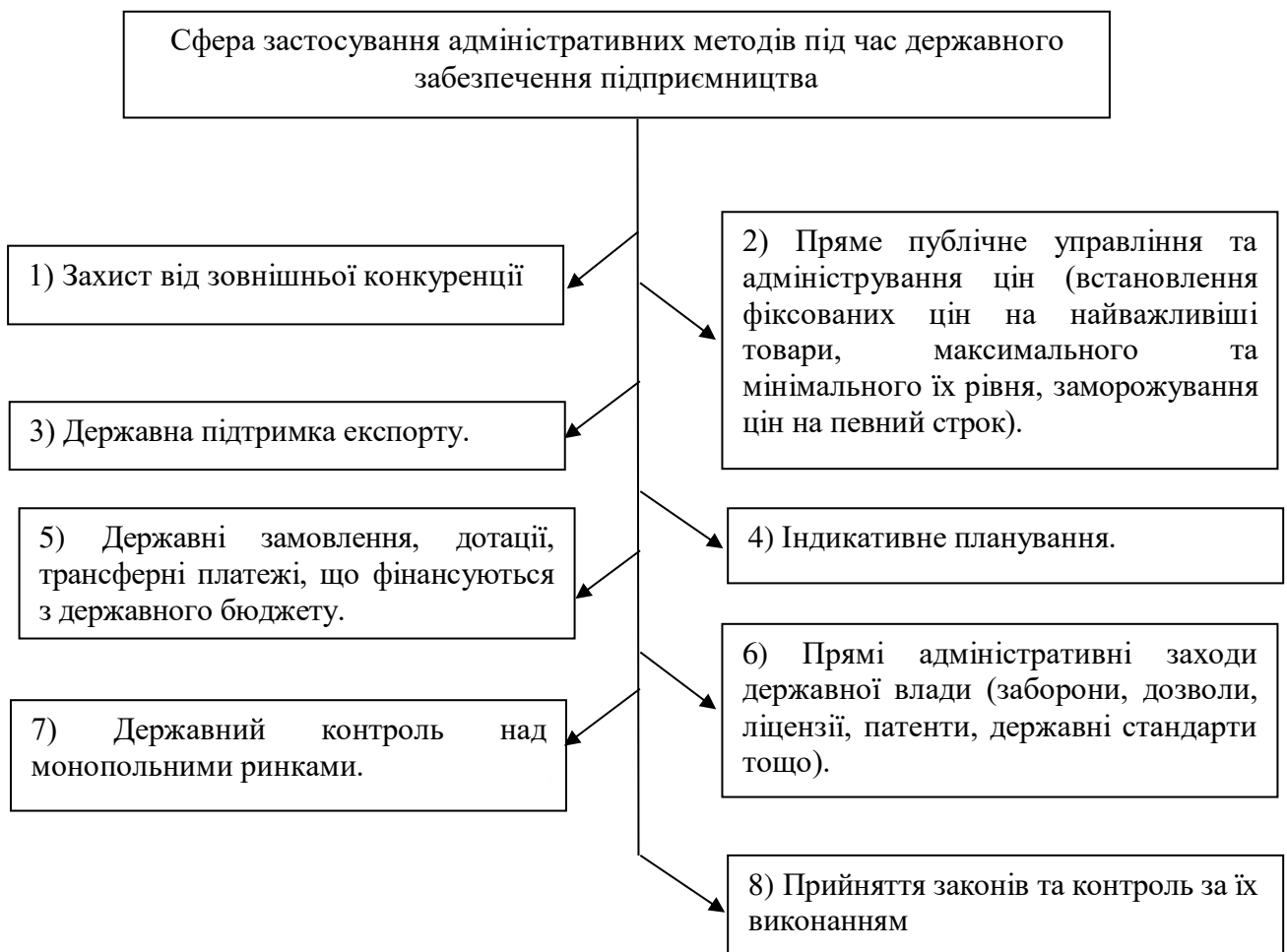

Рис. 2.6. Сфера застосування адміністративних методів під час державного забезпечення підприємництва

Непрямі або економічні методи публічного управління .

Ці методи характеризуються тим, що вони за допомогою економічних засобів та інструментів впливаю на створення та функціонування підприємництва. До цієї групи ми відносимо наступні методи (рис. 2.7.)

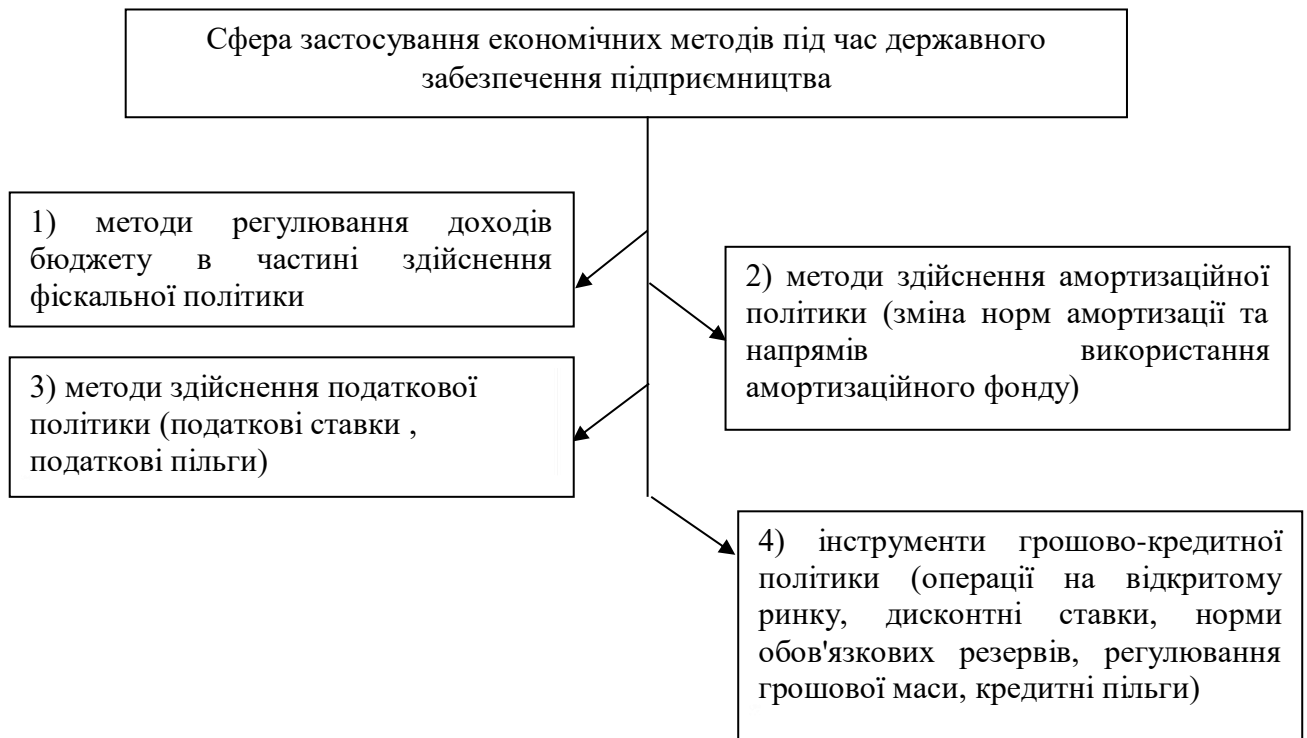

Рис. 2.7. Сфера застосування економічних методів під час державного забезпечення підприємництва

Підсумовуючи розгляд методів публічного регулювання, треба відмітити, що Г.Л. Знаменський звертає увагу на те, що дані методи для ефективного державного регулювання мають використовуватися в комплексі [41].

2.2. Правові засади державного забезпечення підприємництва у Україні

Формування ефективної правової системи держави, яка б створювала зрозумілі і прозорі правила ведення підприємницької діяльності є однією із першочергових завдань здійснення публічного управління в сфері

забезпечення підприємництва. В зв'язку з чим на галузевому рівні правового регулювання виділяємо, окрему галузь – підприємницьке право.

При цьому, характеризуючи систему нормативно-правового регулювання підприємництва, треба відмітити, що вона має базуватися на принципах управління (див. рис. 2.8.) суспільними відносинами.

Рис. 2.8. Правові засади публічного управління підприємництва

Історично, процес встановлення та формування правового регулювання в Україні налічує п'ять етапів.

На першому історичному етапі (1991-1995 рр) відбулися процеси із трансформації пострадянської економіки. А саме були визначені базові засади підприємництва. Прийнятий Закон України «Про підприємства України», який на сьогоднішній день в зв'язку із прийняттям господарського кодексу втратив чинність.

На другому етапі (1996-1999 рр.) розвитку правового регулювання стосовно забезпечення підприємництва були сформовані засади державної політики у сфері підприємництва та запровадження дозвільної системи.

Третій етап (2000-2009) розпочався зі прийняттям Указа Президента №89/2000 «Про запровадження єдиної державної регуляторної політики у сфері підприємництва» від 2.01.2000 р. та Указа Президента №906/2000 «Про

заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності» від 15.07.2000 р. та характеризувався здійсненням регуляторної політики у сфері підприємництва.

Четвертий етап (2010 по 2014) характеризується посиленням адміністративного регулювання.

П'ятий етап (2014-2024) військова агресія на територію України, знищення економічної інфраструктури, здійсненням державної політики з приводу інтеграції національної правової системи до європейських стандартів

Характеризуючи правові основи регулювання підприємництва слід звернути увагу на базові умови, які має забезпечувати держава до власної системи підприємництва згідно ст. 6 Господарського кодексу України - (рис. 2.9) [3].

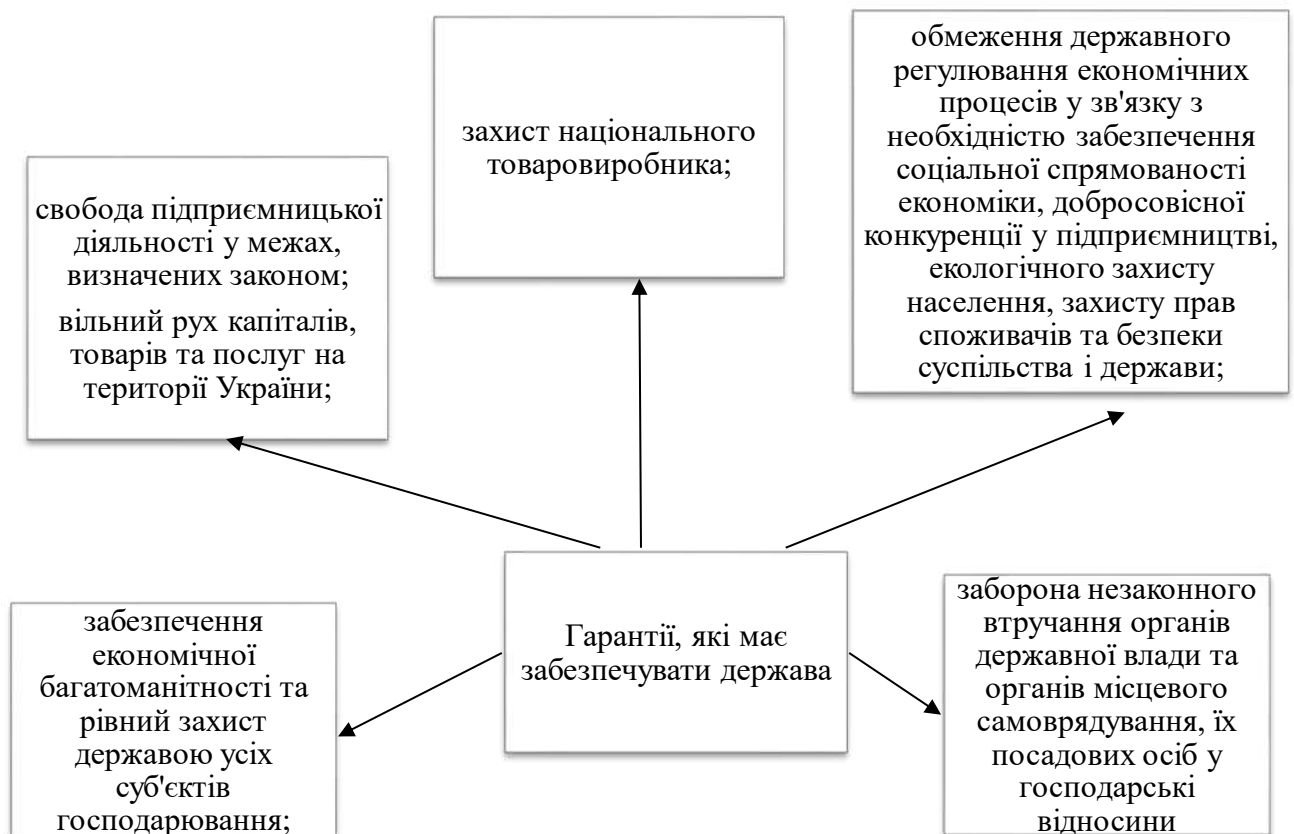

Рис.2.9. Гарантії які має забезпечувати держава для формування підприємництва

Правове регулювання підприємництва у Україні здійснюється шляхом видання компетентними державними органами нормативно-правових актів[3].

Характеризуючи ці акти, та виходячи із загальної теорії права ми можемо виділити притаманні їм ознаки (див. рис. 2.10.).

Рис. 2.10. Ознаки нормативного акту

Нормативний акт, що використовується в системі публічного регулювання підприємницької діяльності, має наступні характеристики, а саме

- 1) офіційний письмовий документ;
- 2) акт легітимного характеру;
- 3) обов'язковий до виконання;
- 4) виданий з наявними реквізитами;
- 5) виданий суб'єктом владних повноважень;
- 6) легітимізований та оприлюднений згідно визначеної процедури.

Як і нормативно-правовий акт загального характеру, нормативно-правовий акт, що регулює відносини в сфері підприємництва та змінює, припиняє та встановлює права і обов'язки для суб'єктів підприємницької діяльності та передбачений для багаторазового застосування, не персоніфікований, забезпечується державним примусом.

Досліджувані нормативно-правові акти можемо класифікувати за юридичною силою та сферою регулювання (рис.2.11.).

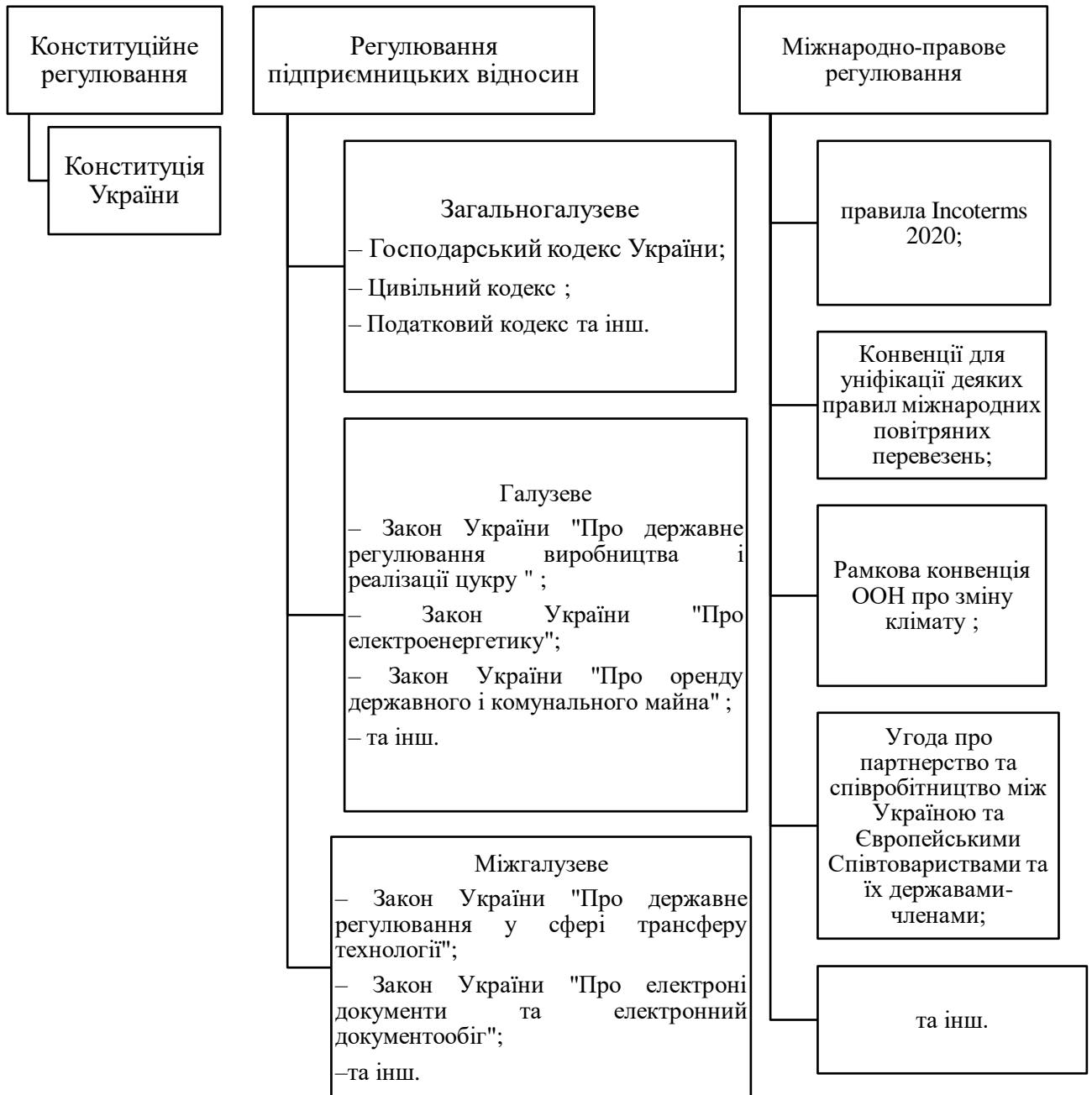

Рис. 2.11. Класифікація нормативно-правових актів

Виходячи із загальної теорії права центральне місце в цій класифікації займає Конституція України. Відповідно до статті 42 Конституції України заняття підприємницькою діяльністю є правом, яка не заборонена законом. При цьому таке право, згідно національного законодавства обмежується для певної категорії осіб (службових осіб органів державної влади та органів

місцевого самоврядування, поліцейських, військових, народних депутатів, та інші).

За предметом регулювання підприємницької діяльності законодавчі можна класифікувати на такі види (див. табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

Способи впливу публічного управління
на підприємницьку діяльність

№ з/п	Предмет регулювання	Закони України
1.	легалізації підприємництва	“Про державну реєстрацію юридичних та фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”
2.	правовий режим підприємництва	"Про господарські товариства"
		"Про акціонерні товариства"
		"Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю"
		"Про кооперацію" та ін
3.	Регулювання договірних відносин	"Про публічні закупівлі"
		"Про угоди про розподіл продукції" та ін
4.	конкурентне та антимонопольне регулювання	“Про захист економічної конкуренції”
		"Про Антимонопольний комітет"
		“Про захист від недобросовісної конкуренції”
		“Про природні монополії” та ін
5.	Фінансові послуги	"Про фінансовий лізинг"
		"Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг"
		"Про страхування" та ін.
6.	Регулювання кредитно-розрахункової діяльності	"Про Національний банк України"
		"Про банки і банківську діяльність" та ін.
7.	Регулювання діяльності з окремим правовим режимом	"Про зовнішньоекономічну діяльність"
		"Про інноваційну діяльність"
		"Про інвестиційну діяльність" та ін
8.	Стандартизація і нормування підприємництва	"Про стандартизацію"
		"Про підтвердження відповідності"
		"Про технічні регламенти та оцінку відповідності" та ін

2.3. Інституційна структура публічного управління та адміністрування підприємництва у Україні.

Публічне управління та адміністрування в державі реалізується через владні інститути. Сьогодні базовими умовами побудови ефективної інституційної структури державної політики розвитку підприємництва є:

- 1) досягнення партнерських відносин між бізнес середовищем та регуляторними органами;
- 2) забезпечення ефективного коригування норм за результатами оцінки цілей досягнення діючого реагування.
- 3) здешевлення та спрощення регуляторних процедур для малого і середнього бізнесу;
- 4) запровадження ефективних моделей фінансування підприємництва.

Публічне управління та адміністрування підприємництва характеризується (див рис. 2.12.).

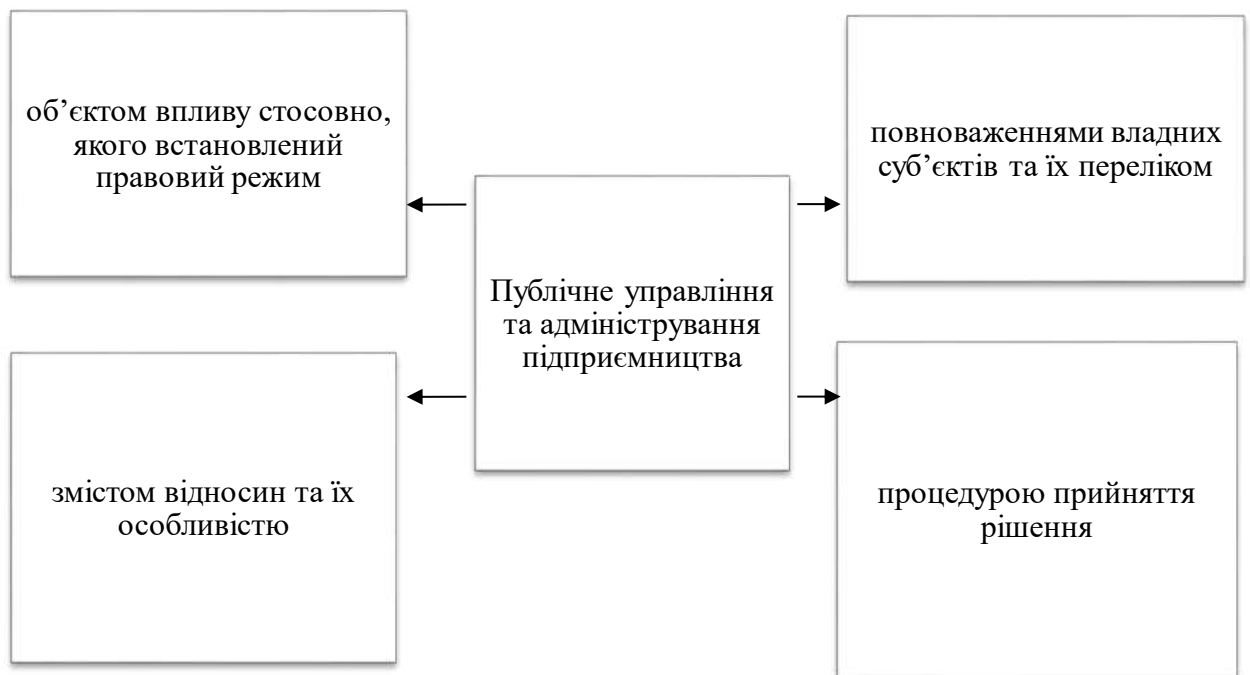

Рис. 2.12. Публічне управління та адміністрування підприємництва

Інституційна система публічного управління підприємництва здійснюється через загальногалузеві та спеціальні компетенції.

Можемо виділити такі методи здійснення загальногалузевої діяльності (рис.2.13).

Рис. 2.13. Загальногалузевий напрямок публічного управління підприємництва владними суб'єктами

До спеціальних компетенцій публічного управління підприємництва належить: ліцензування і видача дозволів; економічний контроль; встановлення нормативів і стандартів; розвиток економічної безпеки; прогнозування; програмування; експертиза та інш.

Характеризуючи структуру владних інститутів по регулювання підприємництва треба звернути увагу на функціональне призначення та рівня управління (рис. 2.14.).

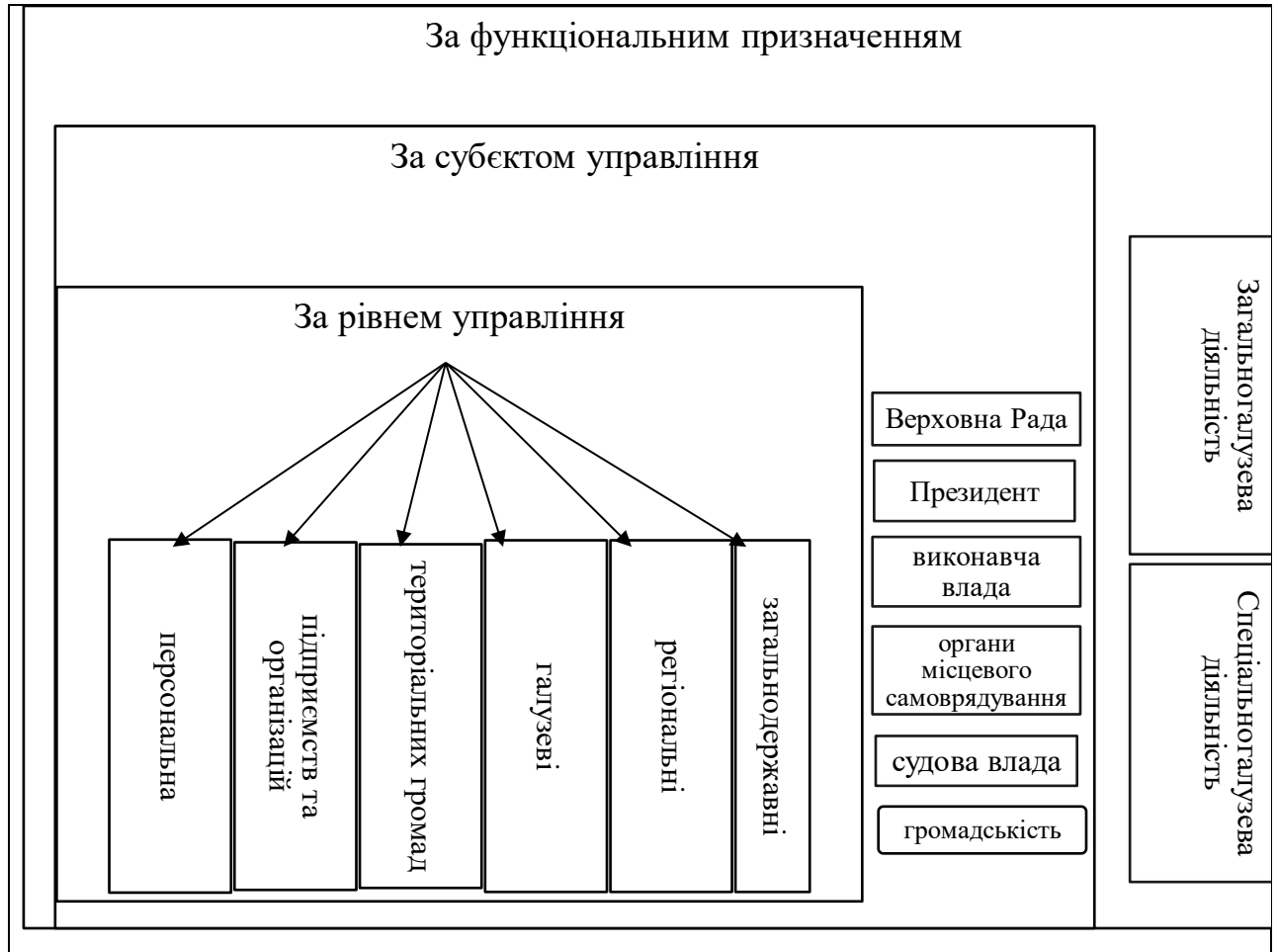

Рис. 2.14. Види владних суб'єктів зі регулювання підприємництва зі врахуванням функціонального призначення та рівня управління .

Згідно теоретичної основи побудови системи органів влади розглядаючи компетенційну складову ми поділяємо на органи влади на органи загальної компетенції та спеціальної. В своїй праці В. Андрейцев, вказує про такий поділ, як самий вдалий, оскільки він охоплює функціональну структуру інститутів влади [4, с.5].

Так, державні владні установи та організації із регулювання підприємництва загальної компетенції включають в себе комплексну компетенцію. До таких структур відноситься: Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України, Президент України, державні адміністрації областей, органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи тощо.

Спробуємо охарактеризувати окремі з них.

Рис. 2.15. Суб'єкти владних повноважень у сфері здійснення підприємництва.

21 квітня 2022 року Указом Президента України створена Національна рада з відновлення України від наслідків війни.

До основних завдань цього органу входить: розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України, відновлення та розбудова інфраструктури (транспортної. Соціальної. Медичної, житла, інфраструктури зв'язку, енергетики, військової інфраструктури, тощо). Також до основних завдань належить розробка заходів з подолання безробіття, відновлення та збереження об'єктів культурної спадщини, визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, прийняття та реалізація яких є необхідними у воєнний і післявоєнний період.

Серед ключових проблем на які потребують вирішення є те, що повномасштабна війна та її наслідки призвели до значних втрат людського капіталу, уповільнюють темпи проведення реформ, а деякі взагалі унеможливлюють їх проведення.

Зменшення обсягів торгівлі з ЄС і порушення логістичних і виробничих зав'язків, призвело до втрати українським виробником частини європейського ринку.

При цьому відбувається подальша протидія РФ євроінтеграційним процесам. Також нерідко зустрічаємо у відсутності консенсусу серед Європейських країн у підтримці України. Відбувається поступове зменшення зацікавленості Європейського Союзу у підтримці України.

Висновки до розділу 2

В другому розділі проведено аналіз інституційної системи публічного управління. Зроблені наступні висновки:

1. Формування ефективної правової системи держави, яка б створювала зрозумілі і прозорі правила ведення підприємницької діяльності є однією із першочергових завдань здійснення публічного управління в сфері забезпечення підприємництва. В зв'язку з чим на галузевому рівні правового регулювання виділяємо, окремий напрямок – державне забезпечення підприємництва .

2. Публічне управління та адміністрування в державі реалізується через владні інститути. Сьогодні базовими умовами побудови ефективної інституційної структури державної політики розвитку підприємництва є:

1) досягнення партнерських відносин між бізнес середовищем та регуляторними органами;

2) забезпечення ефективного коригування норм за результатами оцінки цілей досягнення діючого реагування.

3) здешевлення та спрощення регуляторних процедур для малого і середнього бізнесу;

4) запровадження ефективних моделей фінансування підприємництва.

3. Безпосередній вплив на систему економічних відносин в частині реалізації державної політики забезпечення підприємництва здійснюється за допомогою державного управління. Відповідно до визначення державного управління як виду діяльності держави, можемо означити поняття державне управління в сфері підприємництва, як організуючий вплив, що здійснюється суб'єктами владних повноважень на підставі нормативних актів з метою виконання управлінських функцій. Серед особливостей державного управління із забезпечення розвитку підприємництва в державі це здійснення ліцензування окремих видів діяльності видачі документів дозвільного характеру, державне замовлення, здійснення технічного регулювання, регулювання цін і тарифів, ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій тощо.

РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

3.1. Стратегія розвитку системи підприємництва.

Нове століття, у яке вступила сучасна економіка принесло значні переміни та переоцінку цінностей. На першому плані в багатьох держав постали питання економічної безпеки їхніх країн. Найперше це пов'язують із значним розвитком технологій та капіталізацією транснаціональних компаній.

На міжнародному рівні, а саме під час міжнародних конференцій, зустрічей глав держав, двосторонніх зустрічей урядових організацій, наукових зустрічей дані питання все більше почали підніматися. Науковці та політики почали виступати про необхідність збалансування економічного розвитку шляхом врахування соціальної, економічної та екологічної складової у державній політиці, подолання кричущої бідності окремих країн тощо. В зв'язку з цим в межах міжнародної співпраці було розроблено ряд концепцій. Так, за керівництва Г.Х. Брунланда в межах діяльності ООН минулого століття у 80-х роках була запропонована концепція Сталого розвитку.

В основі даної концепції були постулати з приводу трьох визначальних сторін людства, а саме: економіки, соціальної сфери та екології. Сама назва концепції розкриває її мету – сталий розвиток, який автори цієї концепції вважають, що досягне людство при дотриманні певних правил та заборон. Саме формування базових цінностей життя та визначення правил для співжиття стає для всіх країн та людства зокрема рятівним колом та може забезпечити сталий розвиток [69].

Зокрема у Ріо-де-Жанейро у рамках роботи конференції, в 1992 році, був прийнятий «Порядок денний на XXI століття». Тогочасні політики та журналісти назвали прийнятий документ – дорожньою картою для людства. В зміст даного документа були включені базові принципи здійснення

державної політики із забезпечення соціальної, екологічної та економічної складової. Серед інших, хотілось звернути увагу на такий керівний принцип побудови державної політики, як «розвиток держави, для задоволення потреб теперішнього часу, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби» [75]. Аналіз даного принципу знайшов відлуння у багатьох міжнародних програмах та деклараціях. Доповідь, яка прозвучала в 1992 році в ООН неодноразово перевидавалася під назвою «Наше спільне майбутнє». Ця праця стала доктринальною, оскільки лягла в основу економічних стратегій, та здійснення економічної політики багатьох урядів і залишається актуальною і по сьогоднішній день

Серед вітчизняних авторів, праці яких були присвячені розвитку підприємництва із врахуванням міжнародних тенденцій із використання концепції сталого розвитку, слід відзначити Черничка Т.В. [77]. Так, автор у своїх працях неодноразово при аналізі показників розвитку підприємництва в державі вказував про необхідність дотримання принципів сталого розвитку, які полягають у користування ресурсами із врахуванням їхніх відновлювальних властивостей, так щоб цими ресурсами могли користуватися майбутні покоління.

На міжнародному рівні неодноразово піднімалося питання щодо створення науково-обґрунтованих планів розвитку підприємництва із врахуванням безконфліктного прогресу майбутніх і теперішніх поколінь, держав, регіонів нашої планети. Зокрема Г. Дайлі у своїх пропозиціях вказує, що саме інноваційно-інвестиційна діяльність, ліквідації соціальної несправедливості та діяльність щодо збереження довкілля може привести до позитивних результатів [47].

Прийнята концепція Сталого розвитку передбачає проведення більш гнучкої політики охорони навколишнього природного середовища на основі економічних досягнень та соціальної регуляції для людства з метою отримання більших соціальних і економічних результатів для себе і майбутніх поколінь.

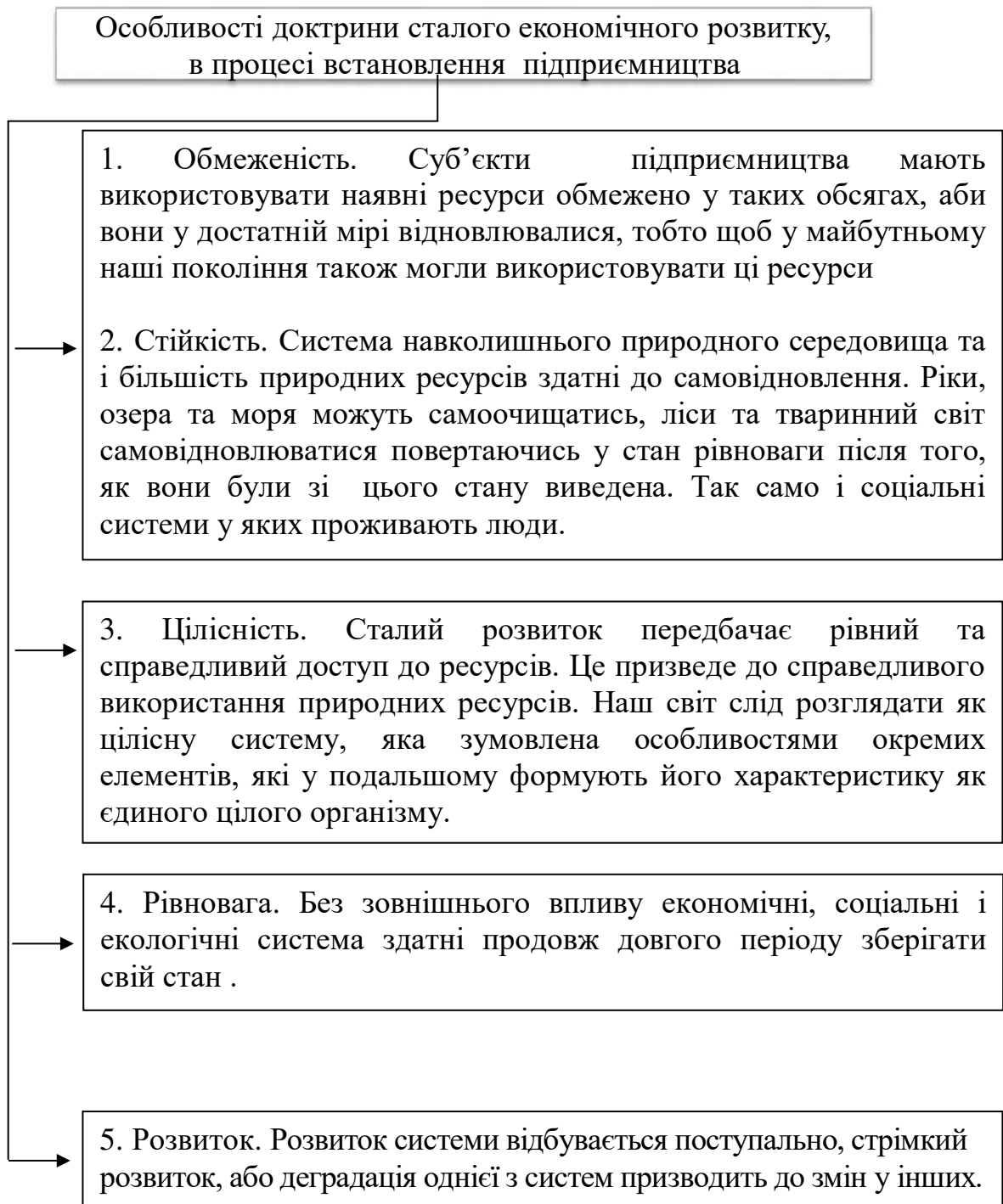

Рис. 3.1. Особливості доктрини сталого економічного розвитку,
в процесі встановлення підприємництва

Формування збалансованої системи сталого розвитку підприємництва у країні має передбачати не тільки високі показники економічного розвитку, але і соціального та екологічного.

Зокрема, представники цієї теорії Дж.Клір, В.Афанасьєв, М.Вебер, Д.Кліланд проводять дослідження у формуванні державної політики як єдиного цілого трьох складових екологічної, економічної і соціальної намагаючись відкрити взаємозвязки та подальший сценарій для людства [58]. Державами-піонерами, які використали першими дану концепцію у власній політичній програмі і подальшому у нормативній базі стали країни пострадянського табору Німеччина, Франція та Австрія.

В подальшому. дана концепція випрочдала себе і дістала значну підтримку серед населення цих країн. Після чого нею почали послуговуватися досить велике коло країн.

Україна входить до числа країн. Які одні із перших почали використовувати концепцію сталого розвитку. Зокрема дана концепція визнана в рамках національного законодавства. В нашій державі відбуваються процеси зі забезпечення державної політики зі врахування цілей сталого розвитку, зокрема цілі сталого розвитку України на 2016-2030 роки [75, с. 10] кореспондуються зі цілями прийнятими на Саміті ООН у рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку у вересні 2015 року [84].

Аналізуючи події та показники нашої країни треба відмітити, що з початком повномасштабного вторгнення росії на території України ряд вітчизняних підприємств припинили свою діяльність. Одночасно серед підприємств є значний відсоток, які змогли переформатувати управління та продовжили працювати. До воєнний період також характеризується негативними показниками, зокрема згідно статистичних даних на 2009 рік [70] це досить малий середній вік українця – 64 роки, при середній тривалості життя у Польщі 74 роки у Швеції 80 роки. Також є невтішними дані по валому внутрішньому продуктові на душу населення. Україна знаходиться у відємних рейтингах, що свідчить про досить низький рівень життя.

Тому для України є вкрай важливим напрямок забезпечення розвитку підприємництва.

30.09.2019 року Указом Президента України були затверджені Цілі сталого розвитку України до 2030 року.

В преамбулі даного документа зазначено, що Україна підтримує проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року та результати їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна". Серед цілей які поставила перед собою Україна до 2030, хотілось звернути увагу що стосуються забезпечення підприємництва. А саме: ціль 2) подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства; ціль 7) забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх; ціль 8) сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх; ціль 9) створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям; ціль 12) забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва.

Досліджуючи успішні програми із розвитку підприємництва ми маємо звернути увагу на економічний потенціал середовища де має розвиватися дане соціальне явище. Тобто держава має створювати певні умови для залучення та формування власного економічного потенціалу[60;16]. В своїй праці Р.Б. Матковський вказує необхідності формування системи економічної власності, що являється економічним потенціалом у взаємодії між людьми та базисними елементами господарського механізму [62, с.82]. Іншими словами економічний потенціал демонструє готовність економіки до зростання.

Повертаючись до Програми Сталого розвитку прийнятої від 25 вересня 2015 року треба звернути увагу на цілі які визначають політику держави у сфері підтримання підприємництва (див рис. 2.4.) .

Рис. 3.2. цілі які визначають політику держави у сфері підтримання підприємництва

Військові злочини, які були вчинені на території України російськими військами спричинили на окремих територіях екологічну кризу. Яких збитків зазнала Херсонщина та Запоріжжя важко оцінити. Згідно попередніх

підрахунків збитки українському довікллю завдано більше як на 38 мільярдів доларів. Зрозуміло, що ця сума збільшиться, оскільки на даний час фахівці не мають доступу до окупованих територій. Згідно рейтингу Україна за індексом екологічної ефективності займає 60 позицію [79].

Стосовно світових сучасних тренді розвитку підприємництва не можна оминати систему приватно-публічного партнерства. Сам вислів є перекладом англійського терміну, який давно застосовується у розвинутих країнах. Таких як США. Великобританія. Франція та інш.

Державно-приватне, або публічно-приватне партнерство у своїй практиці застосовується у двох аспектах, а саме, як система відносин (соціальних, національних, екологічних тощо) або як спільні проекти.

Розглядаючи практику іноземних держав, треба відмітити що в якості публічного партнера залучається не тільки певні муніципалітети або держава, а можуть залучатися громадські організації, благодійні фонди.

Серед позитивів та ознак публічно-приватно партнерства виділяють наступні:

- відбувається об'єднання активів та управлінських навичок як підприємця так і публічного партнера;
- отримання спільної вигоди;
- здійснюється розподіл прибутків за якого обидві сторони вмотивовані;
- здійснюється розподіл ризиків.

На законодавчому рівні в Україні вже функціонує нормативна база з приводу приватно - публічного партнерства [33], однак даний інститут забезпечення підприємництва поки що не знайшов широкого застосування.

3.2. Діджиталізація підприємницької діяльності у Україні.

Термін “цифрова економіка” “Digital Economy” з’явився в 1995р. у працях Д.Топскотта та Н.Негропонтє.

При цьому цей термін з плином часу все більше розширював свій зміст (див рис 3.3.).

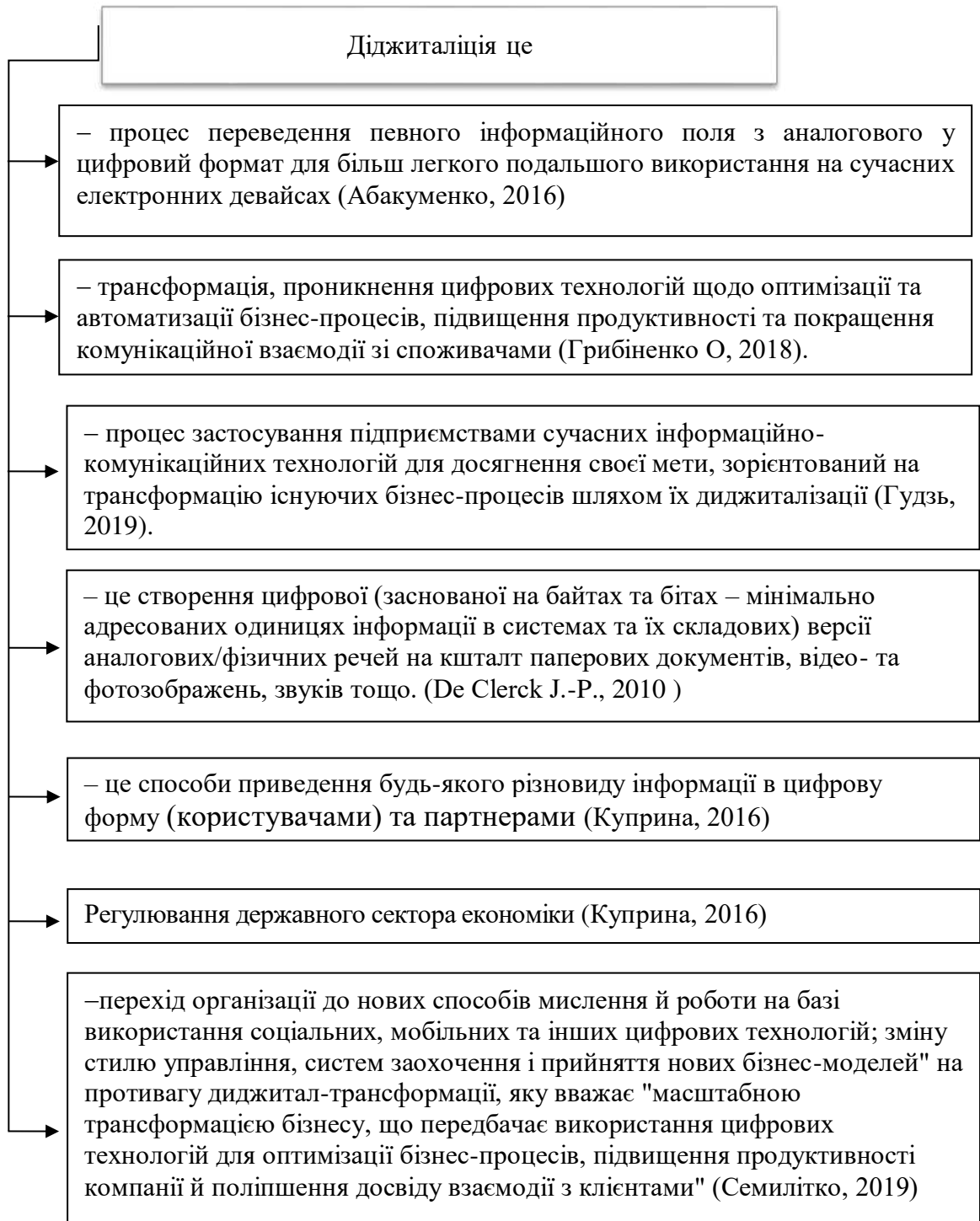

Рис. 3.3. Визначення поняття діджиталізація

Застосування діджиталізації у підприємстві має значні переваги. Серед яких слід відмітити:

- підвищення якості та конкурентоспроможності послуг та продукції;
- спрощення роботи з масивом інформації;
- економія коштів;
- позитивне ставлення до іміджу. тощо

Особливого змісту сьогодні набувають управлінські відносини із взаємодії державного управління і бізнесу.

Завдяки інформаційним технологіям діджиталізації, державні послуги надаються за допомогою електронних сервісів. При цьому в США, електронні сервіси почали використовувати ще 50 років назад, Україна лиш почала застосовувати електронні програмні продукти в сфері публічного адміністрування підприємницької діяльності. Так, серед норм ЄС, це Рішення Європейського парламенту й Ради від 25.10.2015 року № (ЄС) 2015/2240 та Регламент Європейського Парламенту й Ради від 23.07.2014 р. № 910/2014 згідно яких передбачено:

- провадити он-лайн публічні закупівлі. Організація послуги здійснюється на електронному майданчику “PEPPOL (Pan-European Public Procurement Online)”,
- провадити ІД-ідентифікації;
- провадити онлайн-процедури для транскордонних послуг на електронному сервісі “SPOCS (Simple Procedures Online for Cross-Border Services)”;
- здійснювати електронну взаємодію у сфері юстиції, електронна послуга здійснюється через онлайн обмін даними електронний портал “e-CODEX (e-Justice Communication via Online Data Exchange)”;
- тощо.

Україною, як держава, яка хоче стати членом ЄС згідно Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом взяла на себе зобов'язання стосовно приведення національного законодавства до вимог Європейського Союзу. Основним нормативним документом стосовно застосування діджиталізації

у ЄС є “Цифровий порядок денний для Європи” у прийнятий згідно стратегії “Європа 2020”.

На даний час Міністерством цифрової трансформації України впроваджується електронне адміністрування підприємництва, за допомогою електронного сервісу Дія City. Зокрема під проводом Міністерства цифрової трансформації України з метою надання електронних сервісів створюється один з найбільших у Європі глобальний технологічний хаб - Дія City.

Створення електронних майданчиків потягло організаційні зміни у здійсненні підприємництва. Згідно інформаційно-телекомунікаційних технологій підприємництво стає доступнішим. Зокрема, за допомогою електронних сервісів маючи доступ до Інтернету, особа може зареєструватися підприємцем і здійснювати підприємницьку діяльність.

На рівні міжнародної взаємодії встановлено такі класифікації з електронної урядування: C2G (громадяни – уряд), G2B (уряд – бізнес); G2E (уряд – держслужбовці); G2G (уряд – уряд); G2C (уряд – громадяни);

Згідно з Положеннями Цифрового порядку денного для Європи для країн – учасників встановлено вимоги див рис 3.4.

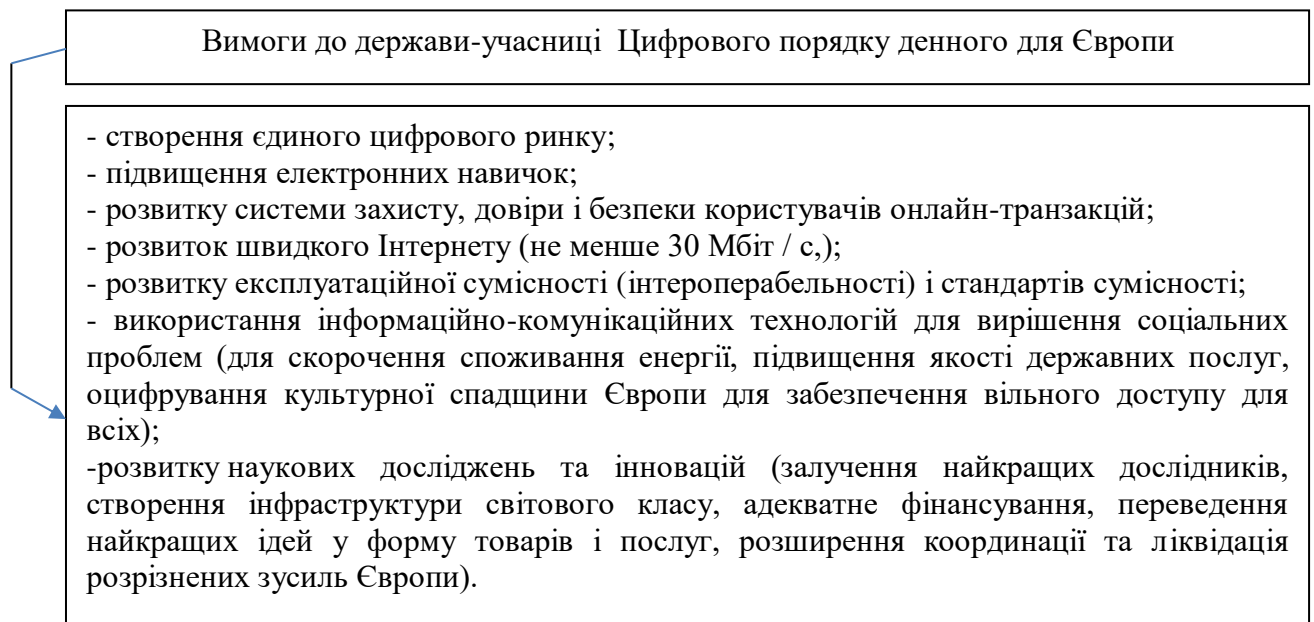

Рис. 3.4. Вимоги до держави-учасниці Цифрового порядку денного для Європи

Стосовно проведення реформ в Україні з приводу застосування електронного урядування, то треба відзначити, що ці реформи здійснюються під проводом Міністерства цифрової трансформації України (рис. 3.5.), яке є державним центральним органом виконавчої влади та підпорядковується безпосередньо Кабінетом Міністрів України.

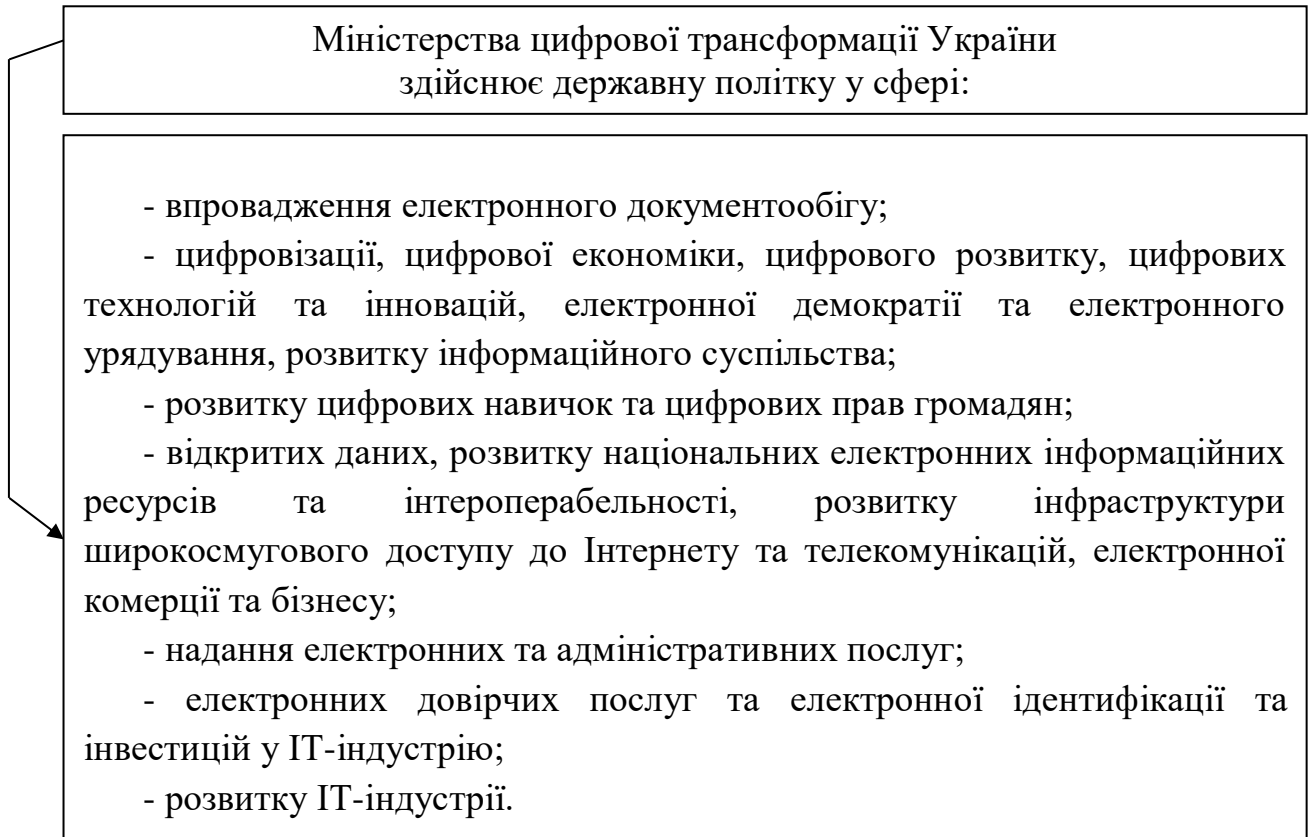

Рис. 3.5. Повноваження Міністерства
цифрової трансформації України

До основних завдань даної установи належить реалізація державної політики у сфері електронного урядування, розвитку інформаційного суспільства, формування і використання національних електронних інформаційних ресурсів.

В світі перехід на електронну взаємодію державного забезпечення підприємництва в частині взаємозв'язків, здійснення управління та регулювання бере свій початок, ще з 90 років минулого століття.

Країни, як Китай, Японія, США на сьогодні є країнами де введення ІТ технологій та формування сервісно-інформаційного обслуговування підприємництва дало досить позитивні результати.

Враховуючи досвід цих країн необхідно зазначити, що електронні сервіси у підприємницькій діяльності мають відповідати певним вимогам (рис 3.6.).

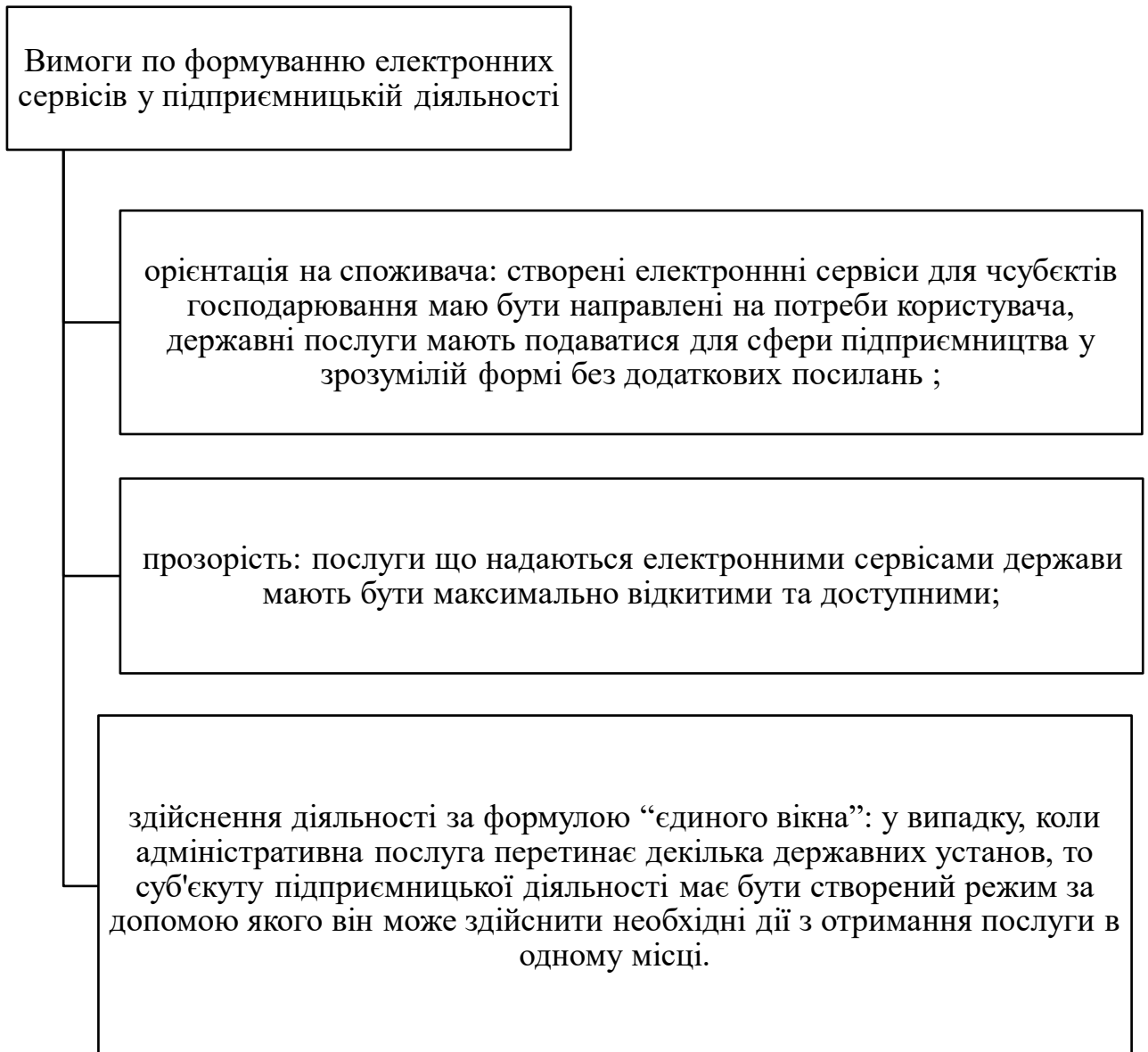

Рис. 3.6. Вимоги до електронних сервісів у підприємницькій діяльності

Серед послуг які надаються системою публічного управління в межах функціонування електронних сервісів можемо перерахувати наступні це: реєстрація нової компанії; подання статистичних даних; податки (декларування тощо); митне декларування; державні закупівлі; одержання дозволів, ліцензій; соціальні відрахування, тощо.

Серед переваг можемо виділити наступні (див рис 3.7.).

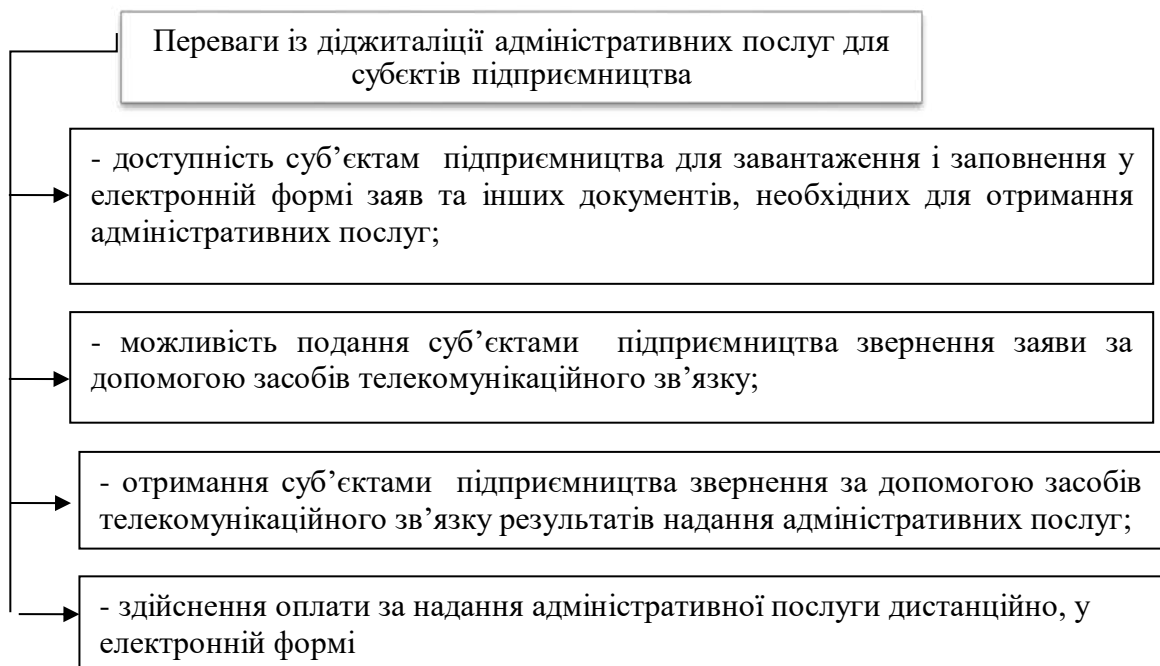

Рис. 3.7. Переваги із діджиталізації адміністративних послуг для суб'єктів підприємництва

Розглядаючи відносини, які формуються на основі діджиталізації багато науковців звертають увагу на те, що в економіці відбулася економічна революція, яка почалася у 1960 році коли вперше на комерційній основі використано комп'ютера і тривала до 1990 року до винаходу інтернету й виникненням е-комерції. Зокрема американський науковець Р. Дж. Гордон порівнює ці процеси із індустріальною революцією. Згідно прогнозів McKinsey до 2030 р. внесок промислового Інтернету у світову економіку може становити близько 11% світового ВВП. [55].

За рахунок діджиталізації економіки були запровадженні електронні платіжні системи (серед яких найбільш популярні Web Money Transfer,

Moneybookers, UkrMoney, PayPal, Perfect Money, Egold, CyberPlat, UA-Money), які є невід'ємною частиною здійснення підприємництва. Також слід звернути увагу на такі електронні платформи, як е-торгівельні системи, е-біржові та віртуальні банки.

Таким чином застосування нових інформаційних технологій став розглядатися як невід'ємна частина публічного управління та адміністрування. Особливо відчутним у державному забезпеченні підприємництва, як засвідчує громадськість, відбулося після використання єдиного веб-порталу по наданню електронних послуг.

Застосування інформаційних технологій на офіційному рівні в сфері публічного управління знайшло своє відображення у нормативно-правовому регулюванню.

Серед нормативних актів треба відмітити наступні:

- Закон України «Про адміністративні послуги»;
- Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу у органах виконавчої влади»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний уряд»;
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про електронний обмін службовими документами у органах виконавчої влади»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України: «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування у Україні», тощо.

На даний час в Україні організовано надання електронних послуг для підприємництва у різних напрямках (рис. 3.8.).

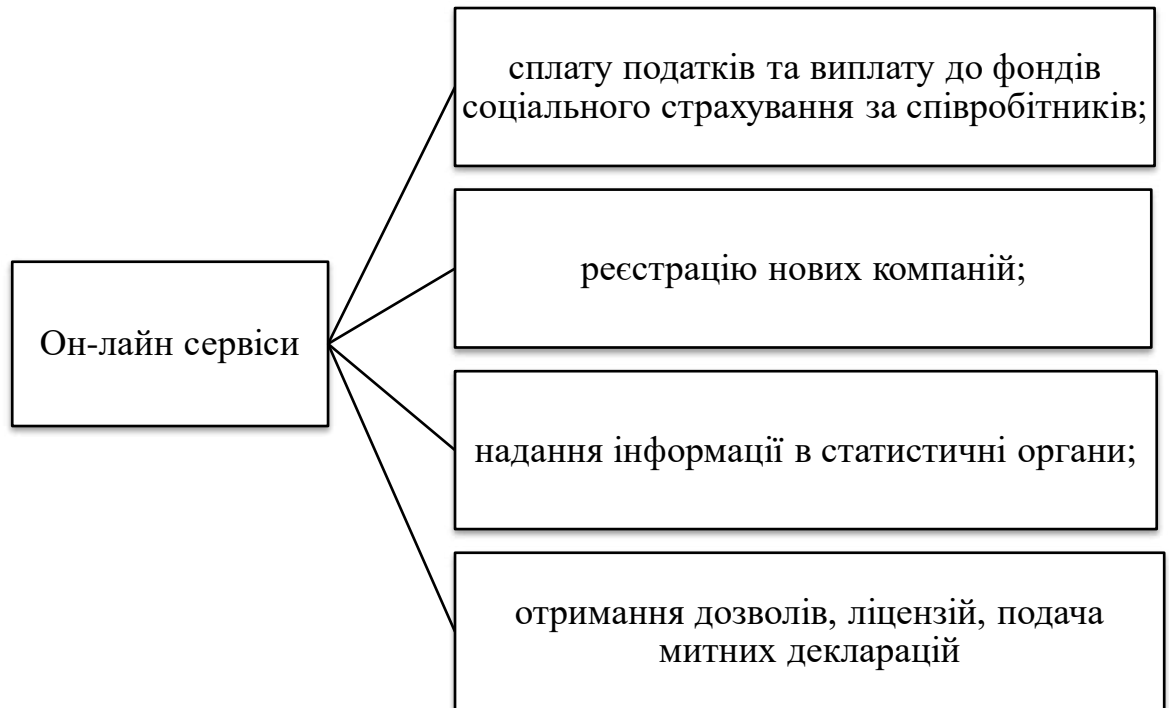

Рис. 3.8. Електронні сервіси держави у сфері забезпечення підприємництва.

Діджиталізація підприємництва є інноваційним творчим процесом, тому інструкцій щодо її впровадження немає. Власникам підприємств, які наважуються її впроваджувати мають пройти певний тернистий шлях, який може бути пов'язаний з численними помилками, проте запорукою успішного провадження є корпоративна культура та інноваційність в діяльності на всіх ланках підприємства з метою впровадження оперативних змін. Діджиталізація відбувається у всіх сферах економіки та бізнесу, та сприяє налагодженню внутрішніх та зовнішніх зв'язків.

Так, в Україні можемо виділити найбільш вдалі проекти такі як:

- Кабінет електронних сервісів
- Он-лайн будинок юстиції,
- Центри надання адміністративних послуг
- Регіональні віртуальні офіси електронних адміністративних послуг по областях тощо.

Відповідно до європейських стандартів он-лайн сервіси держави має відповідати критеріям (рис. 3.9.)

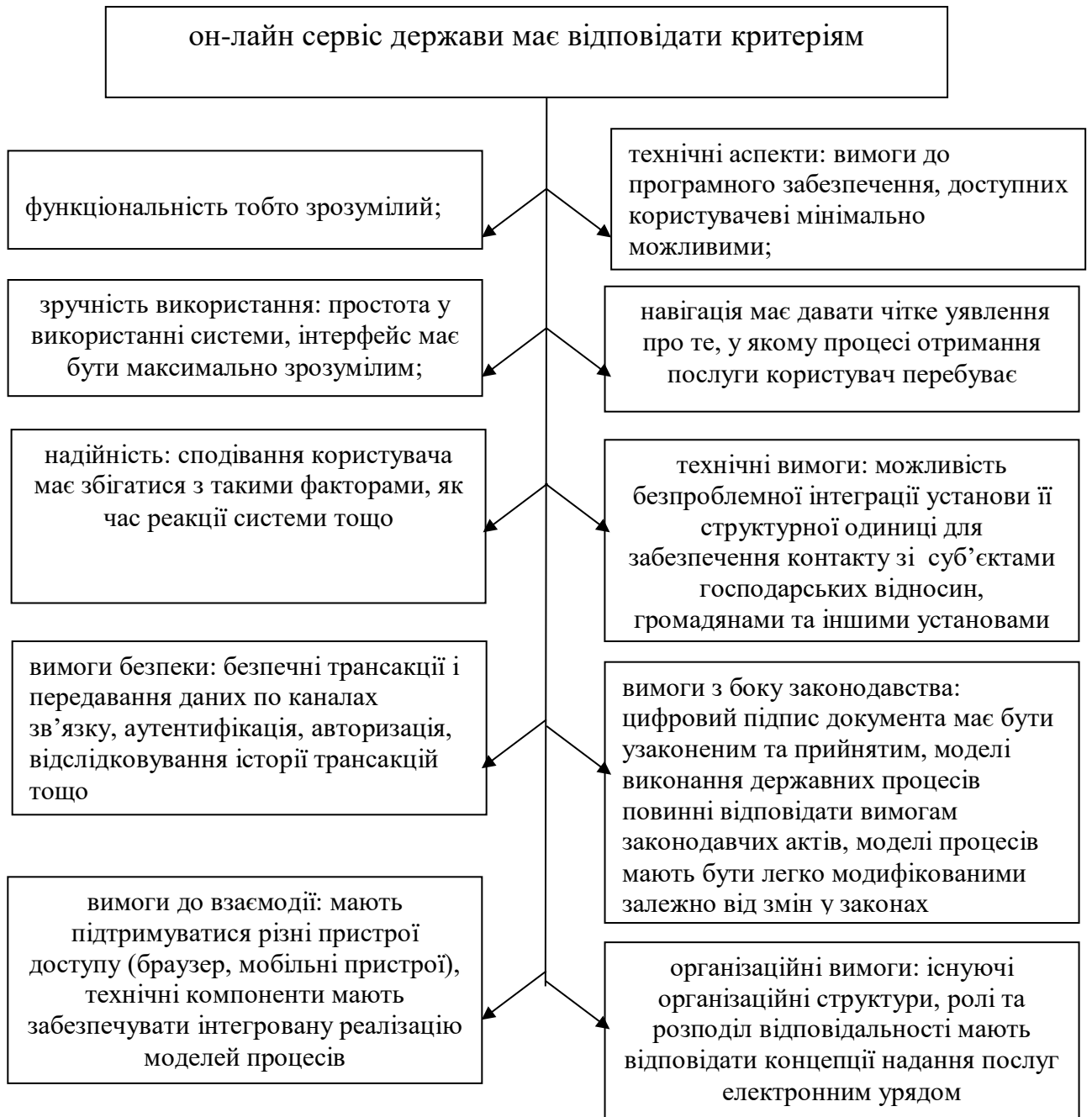

Рис. 3.10. Вимоги до онлайн-сервісів

Таким чином перехід телекомунікаційних мереж на нові цифрові стандарти створив нову систему цінностей та докорінно змінив структуру забезпечення підприємництва в сфері публічного регулювання.

3.3. Впровадження інноваційної політики в процесі формування підприємництва.

Стрімкий розвиток науки техніки змінює докорінно вже існуючі суспільні відносини, створюючи нові можливості в різних сферах людського життя.

Особливо дані процеси себе проявляють у розвитку економіки та підприємництва зокрема. Для того щоб, забезпечити належне втілення сучасних інновацій в суспільний процес в системі публічного управління здійснюється політика на підтримку інновацій, яка включає такі елементи:

- формування якісного людського потенціалу, що досягається здебільшого шляхом підготовки фахівців за різними галузевими напрямками;
- розвиток та підтримка власних науково-дослідних інститутів, винахідних установ, дослідно-конструкторських центрів тощо, які здійснюють дослідження у різних галузях;
- розробки управлінських заходів з приводу використання та впровадження у суспільний процес.

В Україні інноваційну діяльність можемо розглядати :

- 1) Як вид підприємництва;
- 2) Як напрямок державної політики.

Нормативне регулювання представлене Законом України «Про інноваційну діяльність», Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Законом України «Про державні цільові програми», Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», Законом України «Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій», Законом України «Про науково-технічну інформацію», Законом України «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків», главою 34 Господарського кодексу України.

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» інновацію визначають, як новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені

конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальну сферу [38].

Інноваційна діяльність в сфері здійснення підприємництва як форма господарської діяльності вважається одним із найскладніших видів діяльності та потребує зі сторони публічного регулювання постійної підтримки. Оскільки результат від такої діяльності може бути віддалений у часі, або взагалі не досягнутий, тому без підтримки держави даному виду господарської діяльності досить складно розвиватися.

Політика у сфері здійснення інноваційної діяльності має включати у себе три базових складових (рис. 3.11.).

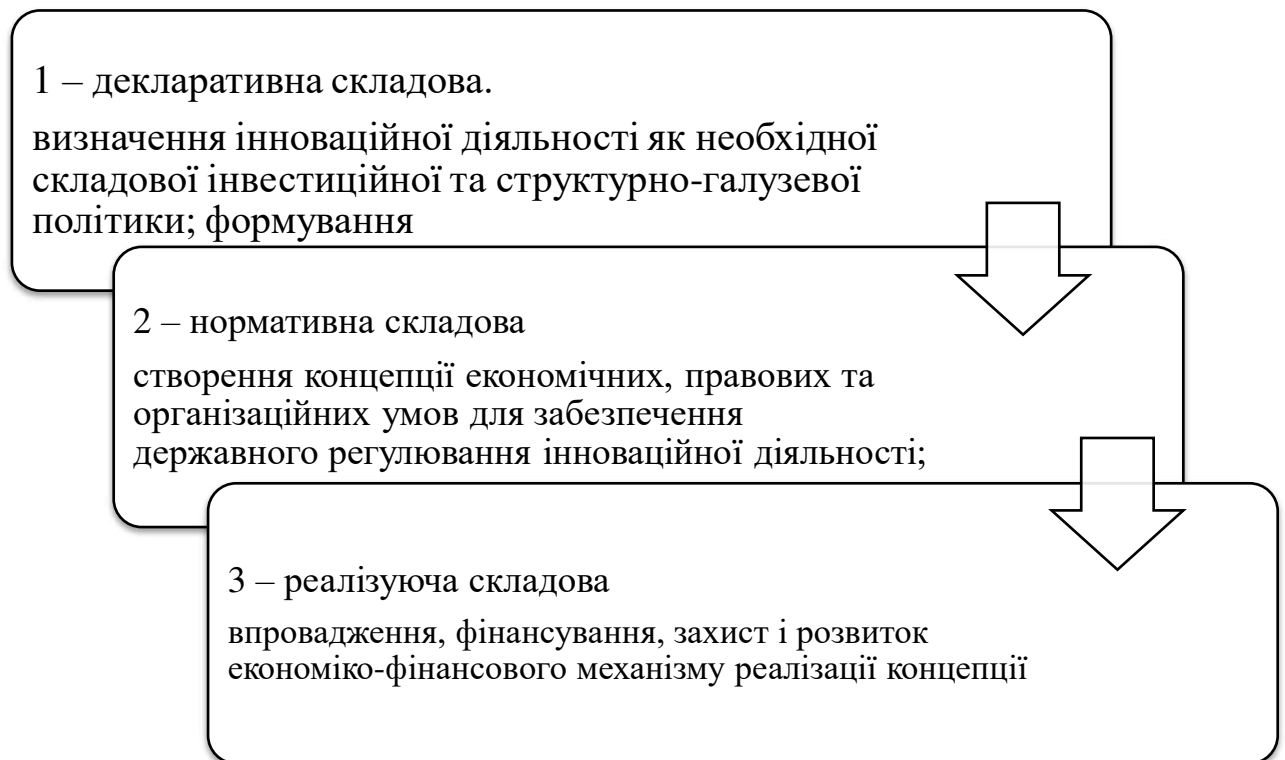

Рис. 3.11. Три складові інноваційної політики.

Здійснення інноваційної політики передбачає зі сторони публічного управління та адміністрування з однієї сторони застосування методів стимулювання до даного виду господарської діяльності, а з іншої застосування методів контролю.

Відповідно до діючого законодавства для того щоб інновація розглядалася як об'єкт у сфері інноваційних відносин вона має мати: 1) науково-технічна новизна; 2) виробничу застосовуваність; 3) комерційну реалізацію.

Для більшої характеристики даного інституту проведемо класифікацію інновацій, а саме за змістом, за рівнем за призначенням інновації (рис. 3.12.).

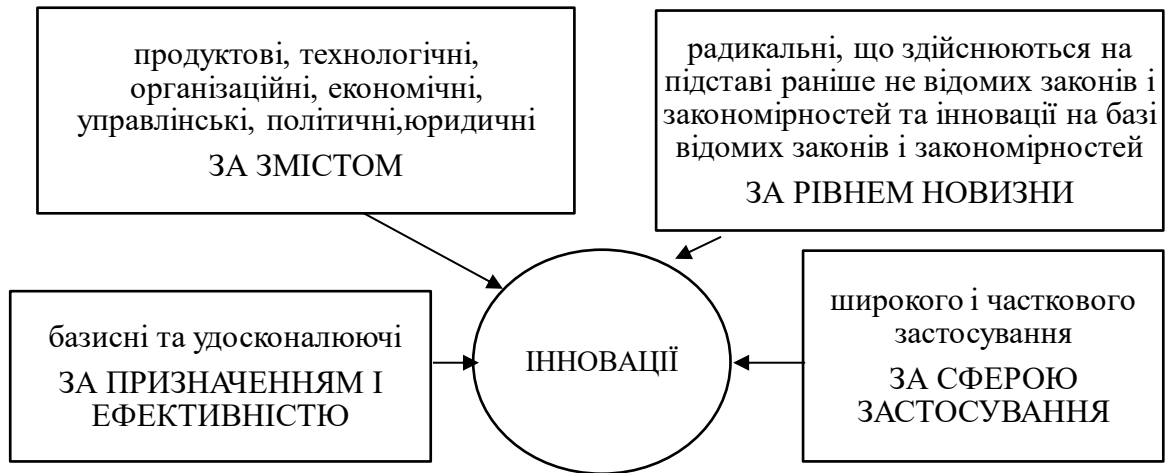

Рис. 3.12. Класифікація інновацій

Характеризуючи інноваційну діяльність багато теоретиків та практиків вказують на те, що інноваційна діяльність здебільшого як вид господарської діяльності здійснюється разом із інвестиційною. Тому правий режим використання інвестицій і їх захист спільно застосовується із забезпеченням інноваційного розвитку. Зокрема законодавцем в Законі України «Про інвестиційну діяльність» розглядається залучення грошових або інших ресурсів зокрема інвестицій з метою забезпечення завдань інноваційного розвитку.

При цьому ст 3 Закону України «Про інвестиційну діяльність» дається визначення поняття Інноваційної діяльності. Що засвідчує те що на законодавчому рівні ці правові інститути розглядаються як види діяльності що можуть здійснюватися спільно [8].

Також у Законі України «Про інвестиційну діяльність» інновації розглядаються законодавцем, як форма інвестиційної діяльності і здійснюються.

як вказано у законі, з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у соціальну сферу та виробництво.

Проводячи характеристику державної інноваційної політики (рис. 3.13), треба відмітити, що вона є частиною загальної економічної політики і може бути реалізована за умови чіткої регламентації методів її здійснення.

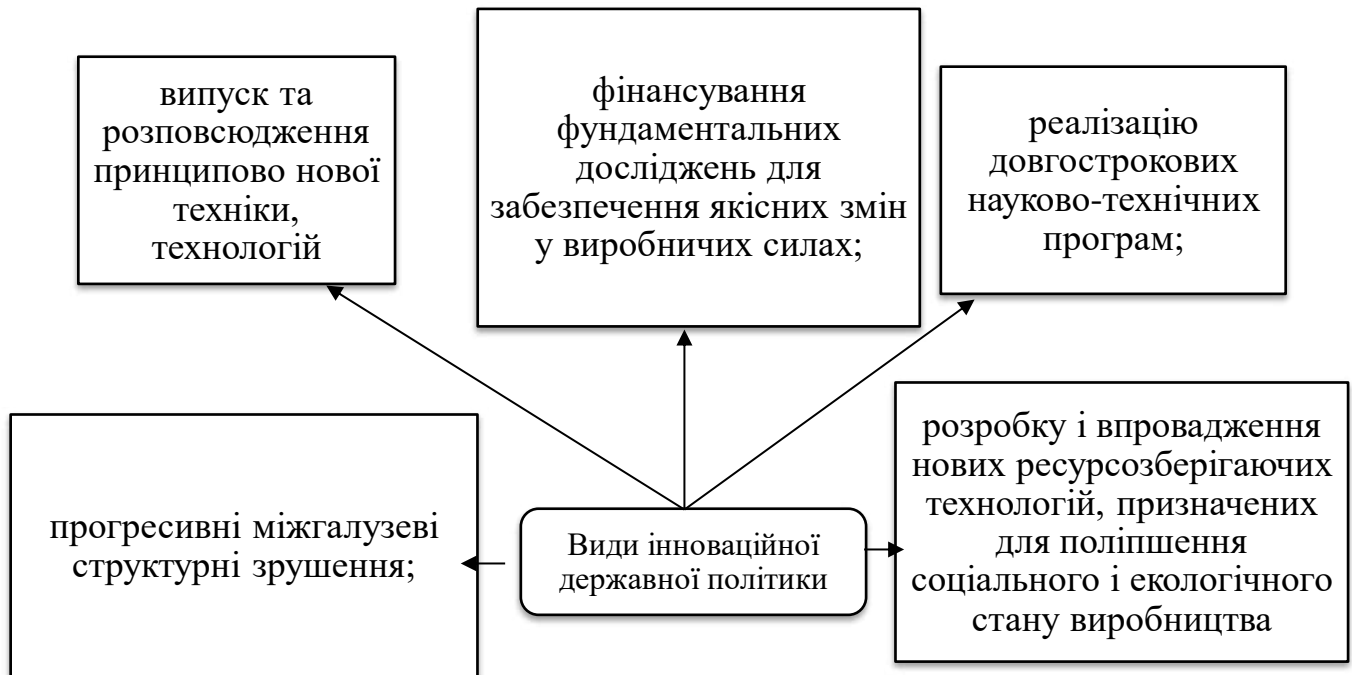

Рис. 3.13. Види інноваційної державної політики для встановлення та розвитку підприємництва

Згідно зі ст.325 ГК України, подано визначення поняття інноваційної діяльності у сфері господарювання [3]. Як вже зазначалося господарський кодекс України є одним із базових нормативних документів в сфері здійснення підприємницької діяльності.

Відповідно до Концепції сталого розвитку передбачено, що поступальний рух суспільства досягається завдяки послідовній інноваційній політики держави. В сфері діяльності пов'язаної із інноваціями дані процеси також регламентовані і передбачають, що спершу здійснюється замовлення інноваційного проекту. Інноваційний проект має відповідати вимогам (рис. 3.14.).

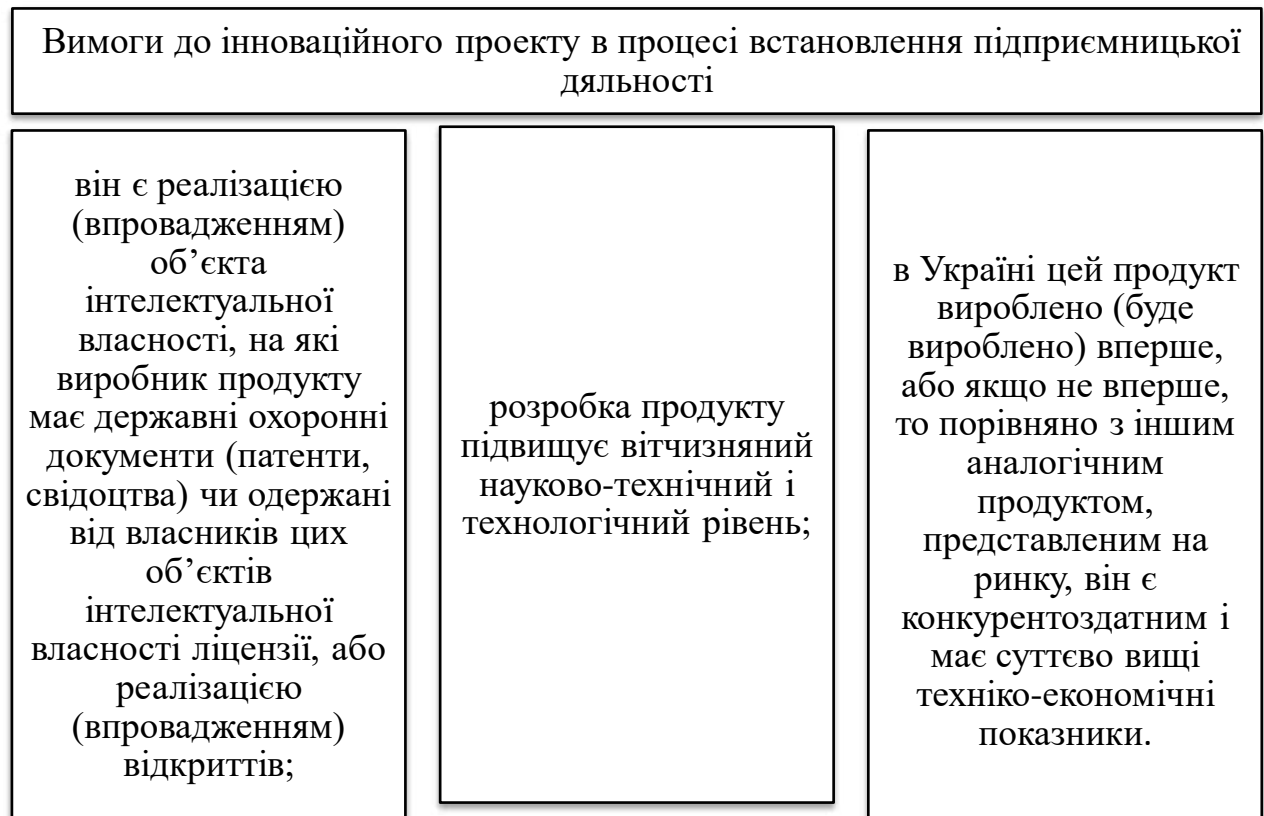

Рис. 3.14 Вимоги до інноваційного проекту

Сьогодні інноваційна сфера України зазнала також руйнівного впливу від наслідків військової агресії росії. Використання можливостей науковотехнологічного співробітництва з високорозвиненими країнами, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, може стати ключовим фактором відновлення економічного потенціалу нашої країни.

Серед спеціальних нормативних актів, за допомогою яких Україна зможе залучити додаткових інвесторів, це Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів, яке затверджене Постановою Кабінетом Міністрів України від 22.05.1996 р. № 549.

Відповідно до Положення, суб'єктами інноваційної діяльності є інноваційні підприємства, наукові та технологічні парки, технополіси тощо.

Поняття інноваційного підприємства зазначено у Законі України «Про інноваційну діяльність». Відповідно до цього закону таким підприємством може бути підприємство що розробляє, виробляє або реалізує інноваційні продукти чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 % його загального обсягу. Інноваційне підприємство може функціонувати як бізнес-інкубатор, інноваційний центр, технополіс, технопарк тощо.

Крім того, питання регулювання інноваційної діяльності регулюються ЦКУ, ГКУ, Законом України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем», Законом України «Про наукову і науково-технічну експертизу», Законом України «Про інвестиційну діяльність», Законом України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», Законом України «Про фінансовий лізинг», Законом України «Про охорону прав на промислові зразки», Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та іншими нормативно-правовими актами.

Інноваційна діяльність в умовах воєнного часу характеризується певними особливостями і потребує, в першу чергу, виваженої державної політики, націленої на конкретні заходи підтримки та інвестування в інноваційні проєкти, особливо в пріоритетних сферах: ракетна техніка, безпілотна авіація та виробництво боєприпасів. Це потребує чіткої інноваційної стратегії, спрямованої на модернізацію виробництва та формування венчурної індустрії на основі тісної співпраці армії, держави та бізнесу, за рахунок використання механізмів стимулювання промисловості до тісної співпраці з вітчизняними вченими та винахідниками в напрямі впровадження наявних інноваційних розробок і створених на замовлення.

Політика держави Японії, США, Китаю, Німеччини, Польщі у сфері здійснення інноваційної діяльності для розвитку підприємництва має яскраві приклади позитивного застосування.

В національній системі цей напрямок лиш розвивається. Виходячи із про практика застосування і розроблення інновацій є одним зі дієвих механізмів

виходу зі кризи. Саме за допомогою нововведень можна підвищити ефективність праці, зменшити затрати на енергоресурси тощо.

Відповідно до Бюджетного кодексу України у Законі України про Державний бюджет України на поточний рік мають визначатися кошти, що спрямовуються на: повне або часткове (до 50 відсотків) безвідсоткове кредитування (на умовах інфляційної індексації) проектів технологічних парків.

Відповідно до Концепції науково-технологічного та інноваційного розвитку України визначені пріоритетні напрями державної підтримки (рис. 3.15.).

пріоритетні напрями державної підтримки науково-технологічного та інноваційного розвитку України		
1) у сфері виробництва: формування наукомістких виробничих процесів, сприяння створенню та функціонуванню інноваційних структур (технопарків, інкубаторів тощо); створення конкурентоспроможних переробних виробництв; технологічне й технічне оновлення базових галузей економіки; впровадження високорентабельних інноваційно-інвестиційних проектів, реалізація яких може забезпечити якнайшвидшу віддачу і започаткувати прогресивні зміни у структурі виробництва й тенденціях його розвитку	2) у сфері технологічного розвитку: дослідження й створення умов для високопродуктивної праці та сучасного побуту людини; розроблення ресурсо- та енергозберігаючих технологій; розроблення сучасних технологій і техніки для електроенергетики, переробних галузей виробництва, насамперед агропромислового комплексу, легкої та харчової промисловості; розроблення засобів збереження й захисту здоров'я людини, забезпечення населення медичною технікою, лікарськими препаратами, засобами профілактики та лікування;	3) у сфері наукового розвитку: фундаментальна наука - розробки вітчизняних наукових колективів; вища освіта, підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів з пріоритетних напрямів науково-технологічного розвитку; прикладні дослідження й технології, у яких Україна має значний науковий, технологічний та виробничий потенціал і які здатні забезпечити вихід вітчизняної продукції на світовий ринок; розвиток наукових засад розбудови соціально зорієнтованої ринкової економіки; наукове забезпечення вирішення проблем здоров'я людини та екологічної безпеки; система інформаційного та матеріально-технічного забезпечення наукової діяльності

Рис. 3.15 пріоритетні напрями державної підтримки науково-технологічного та інноваційного розвитку України

Спробуємо розглянути окремі види інноваційних підприємств.

Наукові парки. Науковий парк – договірне об’єднання суб’єктів господарювання, створене з метою організації та контролю процесу виконання проектів наукового парку [15]. Характеризуючи наукові парки як інститут державної політики з приводу підтримання національної системи підприємництва, треба відмітити, що вони мають виконувати своє функціональне призначення (рис. 3.16.)

Рис. 3.16. Функціональне призначення наукових парків

Державна підтримка інноваційного підприємництва повинна передбачати зі сторони публічного управління певний комплекс дій по стимулюванню інноваційних процесів (див рис. 3.17).

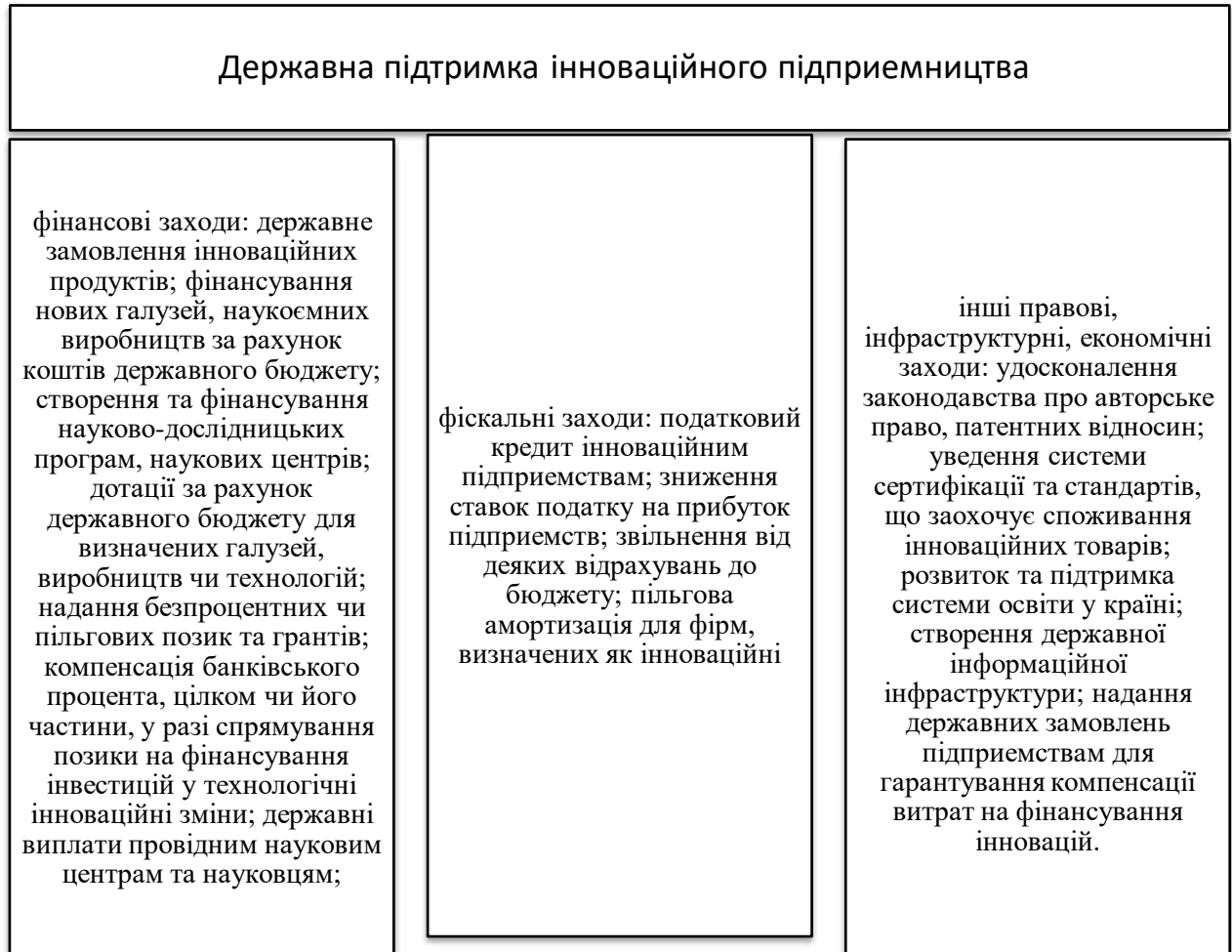

Рис. 3.17 Пріоритетні напрями державної підтримки науково-технологічного та інноваційного розвитку України

Вкрай необхідним є орієнтація на національній інноваційній діяльності на загальноєвропейську промислову стратегію. Здійснення співпраці та залучення національного наукового потенціалу.

З метою конкретизації завдань державної інноваційної політики у сфері здійснення підприємництва спробуємо їх узагальнити (рис. 3.18.)

Рисунок. 3.18. Завдання публічного управління у процесі встановлення підприємництва

Результати проведеного аналізу інноваційної політики України свідчать про недостатню реалізацію наукового та науково-технічного потенціалу. Беручи до уваги те, що Україна взяла напрямок на Євроінтеграцію, відбувається зміна кон'юнктури ринку, та процеси відновлення економіки у зв'язку із її руйнуванням війною слід запровадити комплексну програму, яка б дозволила залучати інноваційні розробки. Задля реалізації базових принципів Стратегії розвитку України на інноваційній основі необхідно здійснити заходи щодо удосконалення системи фінансування інноваційної діяльності, та запровадити фінансування досліджень на основі справедливого конкурсу, використовувати прогресивні форми фінансування інноваційних підприємств (інноваційні фонди, державні цільові програми, венчурне підприємництво, бізнес-інкубатори та ін.), та відновити пільгове оподаткування для інноваційного бізнесу.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі роботи проведено аналіз шляхів розвитку підприємництва в Україні. Після проведеного аналізу ми можемо зробити наступні висновки

1) В сучасних умовах підприємництво функціонує в складному бізнес-середовищі, яке можемо охарактеризувати нестабільною динамікою. Світовий досвід, свідчить про те, що для забезпечення розвитку підприємництва в умовах війни державі, також значну увагу слід приділяти методологічним засадам розвитку підприємництва та формуванню бізнес-клімату.

2) Від ефективної інституційної, правової політики органів публічної влади залежить можливість формування сприятливого бізнес-середовища для розвитку підприємництва та економічної безпеки держави. Пріоритетною функцією владних суб'єктів має стати не фіскальна діяльність а діяльність побудована на публічно-приватному партнерстві, що націлене на економічний розвиток держави, особливо в умовах прискорення процесів євроінтеграції.

3) В умовах військової економіки та підтримки зарубіжних партнерів Україна має всі передумови у залученні інноваційних технологій в національну економіку, однак зі сторони держави мають здійснюватися відповідні заходи, а саме:

- державного контролю в сфері формування інноваційного потенціалу;
- із захисту інтелектуальної власності;
- створення умов для розвитку інноваційного підприємництва;
- здійснення державного замовлення інноваційної продукції;
- формування вітчизняного ринку інновацій та експорту технологій;
- контроль за інноваційними розробками;

– налагодження партнерських стосунків між державою та приватним сектором стосовно контролю за діяльністю підприємств, які реалізують інноваційні проєкти, створення сприятливого клімату і формування стратегії інноваційного розвитку.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі проведено дослідження державного забезпечення розвитку підприємництва. За результатами дослідження сформульована наступні висновки:

1) Невід'ємною частиною економіки держави є складова, що передбачає самостійну діяльність людей на власний ризик з метою систематичного заробітку в межах норм встановлених у цій державі – підприємництво. Розглядаючи генезис розвитку цього суспільного явища, треба відміти, що система відносин з приводу державного забезпечення підприємництва є комплексним соціальним явищем що формується історично та включає політичні, релігійні, культурні, правові чинники.

2) В Україні інститут підприємництва має свої особливості та сформований із врахуванням соціальної та політичної складової. Одночасно треба відмітити, що державне забезпечення підприємництва, як соціального інституту здійснюється не в окремо взятій державі, а є міжнаціональним та міждержавним явищем включаючи в себе різноманітні економічні знання та погляди серед яких економічні теорії монетаризму, класичного підходу, меркантилізму, марксизму, кейнсіанства та інш.

Державне забезпечення підприємництва здійснюється, через

- забезпечення законодавче, що передбачає наявності норм з приводу економічних конкуретних відносин та захисту від недобросовісної конкуренції та монополізму.

- податкову та фінансово-соціальну політику;

- визначення соціальних стандартів функціонування підприємництва (оплата праці. Охорона праці, соціальні гарантії, медичне страхування тощо).

- встановлення екологічних обмежень;

- залучення підприємництва до виконання науково-технічних та економічних, регіональних і державних програм;

- здійснення державного замовлення та укладення договорів для потреб держави.

В сучасних умовах підприємництво функціонує в складному бізнес-середовищі, яке можемо охарактеризувати нестабільною динамікою. Світовий досвід, свідчить про те, що для забезпечення розвитку підприємництва в умовах війни державі, також значну увагу слід приділяти методологічним засадам розвитку підприємництва та формуванню бізнес-клімату. Формування ефективної правової системи держави, яка б створювала зрозумілі і прозорі правила ведення підприємницької діяльності є однією із першочергових завдань здійснення публічного управління в сфері забезпечення підприємництва. В зв'язку з чим на галузевому рівні правового регулювання виділяємо, окремий напрямок – державне забезпечення підприємництва.

3) Публічне управління та адміністрування в державі реалізується через владні інститути. Сьогодні базовими умовами побудови ефективної інституційної структури державної політики розвитку підприємництва є:

1) досягнення партнерських відносин між бізнес середовищем та регуляторними органами;

2) забезпечення ефективного коригування норм за результатами оцінки цілей досягнення діючого реагування.

3) здешевлення та спрощення регуляторних процедур для малого і середнього бізнесу;

4) запровадження ефективних моделей фінансування підприємництва.

Безпосередній вплив на систему економічних відносин в частині реалізації державної політики забезпечення підприємництва здійснюється за допомогою державного управління. Відповідно до визначення державного управління як виду діяльності держави, можемо означити поняття державне

управління в сфері підприємництва, як організуючий вплив, що здійснюється суб'єктами владних повноважень на підставі нормативних актів з метою виконання управлінських функцій. Серед особливостей державного управління із забезпечення розвитку підприємництва в державі це здійснення ліцензування окремих видів діяльності видачі документів дозвільного характеру, державне замовлення, здійснення технічного регулювання, регулювання цін і тарифів, ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій тощо.

Аналізуючи сучасні проблеми, треба відмітити, що повномасштабна війна яка ведеться в Україні призвела до значних втрат людських ресурсів, економічного, часового та фінансового ресурсу. Згідно офіційної статистики Україну залишило 6,5 млн осіб. За оцінками Міжнародної організації з міграції ООН змушені були покинути свої домівки третина населення України. Безсумнівно ці обставини та ряд інших значно погіршили бізнес-середовище в Україні.

В зв'язку з цим слід звернути увагу на кваліфікацію та уміння посадових осіб, що здійснюють функції держави по забезпеченню підприємництва. Також немала увага приділяється системі освіти та безпосередньої кваліфікації самих підприємців, забезпечуючи зі сторони публічного управління підготовку фахівців у різних галузях та навчанні молоді, надання консультацій, інформаційних продуктів стосовно здійснення підприємництва під час військових дій та в післявоєнній економіці.

Від ефективної інституційної, правової політики органів публічної влади залежить можливість формування сприятливого бізнес-середовища для розвитку підприємництва та економічної безпеки держави. Пріоритетною функцією владних суб'єктів має стати не фіскальна діяльність а діяльність побудована на публічно-приватному партнерстві, що націлене на економічний розвиток держави, особливо в умовах прискорення процесів євроінтеграції.

В умовах військової економіки та підтримки зарубіжних партнерів Україна має всі передумови у залученні інноваційних технологій в національну економіку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання у новому тисячолітті»: Декларація ООН від 12.12.2003 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_c57.
3. ГКУ: Закон України від 16 .01.2003 р. №436-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
4. Податковий кодекс від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 16.09.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Ст. 2125.
7. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності у Україні: Закон України від 8 вересня 2011 року № 3715-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
8. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 січня 1991 року № 1560-XII URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
9. Про утворення Державної інноваційної небанківської фінансово-кредитної установи «Фонд підтримки малого інноваційного бізнесу»: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2011 року № 1396 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1396-2011-%D0%BF>
10. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16>
11. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 липня 1999 року № 991-XIV URL:

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/991-14>

12. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 №794-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

13. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04 липня 2002 року № 40-IV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

14. Про науковий парк «Київська політехніка»: Закон України від 22 грудня 2006 року № 523-V URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/523-16>

15. Концепція Державної цільової програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2010 року № 1900-р URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-%D1%80>

16. Про наукові парки: Закон України 25 червня 2009 року № 1563-VI URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>

17. Про державне регулювання у сфері трансферу технології: Закон України від 14 вересня 2006 року № 143-V URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/143-16>

18. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11 липня 2001 року № 2623-III URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>

19. Порядок державної реєстрації інноваційних проектів і ведення Державного реєстру інноваційних проектів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2003 року № 1474 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1474-2003-%D0%BF>

20. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>

21. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

22. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5080-17/page3?text=%F1%E0%EC%EE%F0%E5%E3%F3%EB>

23. Питання оптимізації діяльності центральних органів виконавчої влади системи юстиції: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 р. № 17. *Офіційний вісник України*. 2015. № 6. Ст.127.

24. Положення про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: Постанова КМУ від 11.09.2019 №838 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/838-2019-%D0%BF>

25. Інвестиційне законодавство: стан, проблеми, перспективи: Роз'яснення Міністерства юстиції України від 08 травня 2012 року URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0015323-12>

26. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг у Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918-р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 99. Ст. 259.

27. Про затвердження Порядку інтеграції інформаційних систем державних органів та органів місцевого самоврядування до Єдиного державного порталу адміністративних послуг : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 8.09.2016 р. № 1501/248. *Офіційний вісник України*. 2016. № 85. Ст. 301.

28. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. *ВВР України*. 2016. № 4. Ст. 43

29. Cannon W. B. *The Wisdom of the Body* / W. B. Cannon. – New York : Norton, 2010.

30. Carton I. F. S. *Progress Toward the Applications of Systems Science Concepts to Biology* / A. Schindler, F. Yates, D. Marsh, // Army Research Office. – Arlington, 1972. – 65 p.

31. Commons R.J. Institutional Economics. *American Economic Review*. 2018. Vol. 21.P. 648—657.

32. Gryshova I., Strielkowski W., Kalyugina S. (2017). Modern Technologies in Public Administration Management: A Comparison of Estonia, India and United Kingdom. *Administrative Management Public*, (28), 174—185.

33. Scherrer W. The role of public private partnerships at the regional level of government and regional innovation policy in particular / W. Scherrer, R. W. McQuaid. URL: http://hum.ttu.ee/failid/НКАС%202011/НКАС_Scherrer.pdf
34. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления. Донецьк: НГУ, 2004. 301 с.
35. Варич О.Г. Функції держави: проблеми визначення та класифікації. *Держава і право*. 2005. Вип. 30. С. 77—84.
36. Васюткіна Н.В. Управління сталим розвитком підприємств: теоретико-методологічний аспект: монографія. Київ, Видавництво Ліра-К, 2014. 334 с.
37. Вільна енциклопедія «Вікіпедія» URL: http://ru.wikipedia.org/wiki/Устойчивое_развитие.
38. Віхров О. П. Правове регулювання господарських відносин у окремих сферах і галузях економіки: навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 448 с.
39. Вольська О.М. Методологічні аспекти державного управління соціально-економічним розвитком держави. *Економіка будівництва і міського господарства*. 2010. № 6. С. 71—78.
40. Геєць В. Економіка України 2016 року. *Бізнес*. 2016. URL: https://www.business.ua/politics/ekonom_ka_ukra_ni_2016_roku-282704/
41. Головінов О.М. Держава у ринковому середовищі: питання теорії: монографія. Донецьк, 2007.
42. Гаркавенко А. Окремі аспекти розуміння місцевого самоврядування у національній доктрині публічного управління та адміністрування. *CURRENT CHALLENGES OF SCIENCE AND EDUCATION* : матеріали Міжнар. ауково-практ. конф., м. Берлін, 12 лют. 2024 р.
43. Гурковський В. Зарубіжний досвід формування інформаційного суспільства: перспективи адаптації у Україні URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2010-2/ doc/2/02.pdf>
44. Гурковський В. І. Застосування зарубіжного досвіду

«електронного урядування» на сучасному етапі формування інформаційного суспільства у Україні. *Вісник Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Серія: Соціологічні науки.* 2010. № 12, т. 2 (2). – С. 28–34.

45. Давиденко В.В. Економічна функція сучасних держав: порівняльна характеристика та тенденції розвитку. *Держава і право.* 2005. Вип. 30. С. 66—73.

46. Данилейчук Р.Б. Основні напрями вдоконання публічного управління процесів інтеграції у галузі підприємництва. *Інноваційна економіка.* 2005. № 6. С. 220-224

47. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку : [пер. з англ.] / Г. Дейлі. К. : Інтелсфера, 2002. 312 с.

48. Дышлык О. Система регистрации недвижимости, кадастр и их взаимодействие. URL: <http://www.geo-garantpro.ru/literatura>.

49. Дядін А. С. Дефініція категорії "підприємницька діяльність". *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг.* 2017. Вип. 1. С. 62-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2017_1_8

50. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. акад. НАН України В.М. Гейця. К.: Фенікс, 2003. 1008 с.

51. Електронне оподаткування: сутність та перспективи застосування / П. М. Мельник, А. М. Новицький, О. А. Долгий та ін. / за заг. ред. П. В. Мельника. Ірпінь : НУ ДПС України, 2010. 332 с.

52. Електронні послуги. Біла книга державної політики. URL: <https://goo.gl/uQb5dS>.

53. Електронні сервіси для платників податків у системі електронного адміністрування ПДВ. URL: <http://sfs.gov.ua/elektronna-zvitnist/elektronni-servisi-dlya-platnikivpoda/>

54. І.Ю. Гришова, О.Б. Наумов, О.О. Давидюк. Економіко політичні конфлікти на сучасному етапі. *Український журнал прикладної економіки.* 2016. Т. 1. № 2. С. 36—49.

55. Івахненко С.В. Інформаційні технології у організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навч. посібник. К.: Знання, 2008. 343 с.
56. Історія економічних учень: навчальний посібник / П.І. Юхименко, П.М. Леоненко. К.: Знання.Прес, 2002. 514 с.
57. Ковальчук Ю. Професійно важливі якості державних службовців: теоретичний аналіз та засади формування. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 3. С. 237-248.
58. Корилов А. М. Основы системного анализа и теории систем / А. М. Корилов, Е. Н. Сафьянова. – Томск : ТГУ, 2005. 320 с.
59. Крутій О. М. Комплексний механізм діалогової взаємодії органів влади і громадськості. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-2/doc/1/02.pdf>
60. Лагун М.І. Економічний потенціал як основа розвитку бізнесу *Формування ринкових відносин у Україні*. 2008. № 5. С. 77–82.
61. Ляшевська О.І. Державне регулювання валового регіонального продукту як чинник сталого розвитку регіону: монографія / О.І. Ляшевська. Харків: «Друкарня Мадрид», 2016. 200 с.
62. *Матковський Р.Б. Економічний потенціал України та шляхи його ефективного використання : дис... канд. екон. наук : 08.01.01 / Р.Б. Матковський. К., 2003. 198 с.*
63. Мельник Л. Г. Основи стійкого розвитку : навч. посібн. для післядипл. освіти. Суми: Унів. кн., 2006. 383 с.
64. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. К.: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2012. 72 с.
65. Нисканен В. А. Особая экономика бюрократии. *Вехи экономической мысли. Экономика благосостояния и общественный выбор*. Т.4. СПб.: Экономическая школа. 2004. С.477 – 493.

66. Олійник Д. В. Розуміння ефективності діяльності місцевих органів влади: від бюрократизму до менеджеризму. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. пр. – X. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр». 2013. № 1 (43). С. 211–218.

67. Пилипенко Г.М. Категоріальне оформлення поняття інститут: проблеми і перспективи інституціональної теорії. *Економічний вісник НГУ*. 2008. № 4. С. 12—18.

68. Плещан Х. В. Успішність професійної діяльності державних службовців України: управлінський аспект [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.03. Плещан Христина Василівна ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ, 2014. 20 с

69. Програма дій «Порядок денний на XXI століття»: Ухвалена конференцією ООН з навколишнього середовища і розвитку у Ріо-де-Жанейро (Саміт «Планета Земля», 1992 р.) / Пер. з англ. 2-ге вид. К.: Інтелсфера, 2000. – 360 с.

70. Системна криза у Україні: передумови, ризики, шляхи подолання: аналіт. доп. / за заг. ред. Я. А. Жаліла. К. : НІСД, 2014. 132 с.

71. Смолин Г.В. Державне регулювання господарської діяльності : курс лекцій. Львів: Львівський університет внутрішніх справ, 2012. - 528 с.

72. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь/ за ред. акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. 776 с.

73. Стратегія державної екологічної політики України та період 2020 року URL: <http://www.menr.gov.ua/about/strategy>

74. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004—2015 роки) "Шляхом Європейської інтеграції" [авт. кол.: А.С. Гальчинський, В.М. Геєць та ін.; Нац. інт стратег. дослідж., Інт екон. прогнозування НАН України, Мво економіки та з питань європ. інтеграції України]. К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. 416 с.

75. Т. Лункіна, Є. Павлюк Державна підтримка інтеграції та кооперації у АПК України: зарубіжний досвід та основні напрями. *Економіст*. 2013. № 4. С. 37-39.

76. Структурні реформи економіки: досвід, інститути, стратегії для України: монографія / О.І. Амоша, С.С. Аптекар, М. Г. Білопольський, С.І. Юрій та ін. ІЕП НАН України, ТНЕУ МОНМС України. Тернопіль: *Економічна думка ТНЕУ*, 2011. – 848 с.

77. Т.В. Черничко, С.Ф. Черничко Забезпечення збалансованого розвитку економічної системи у контексті підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки. *Економіка і суспільство*. 2016. № 3. С. 103-108.

78. Ткач А.А. Інституціональні основи ринкової інфраструктури: монографія / А.А. Ткач; НАН України. Об'єднаний ін.-т економіки. К., 2005. — 295 с. '

79. Україна: перспективи розвитку (Консенсус прогноз) URL: file:///C:/Users/User/Downloads/Concensus_2015_May_Ukr.pdf

80. Україна покращила позиції у світовому рейтингу E-Government Development Index-2016 URL: <http://workspace.unpan.org/sites/Internet/Documents/UNPAN96407.pdf/>

81. Україна у рейтингу екологічної ефективності у 2016 році URL: <http://edclub.com.ua/analityka/ukrayina-v-reytyngu-ekologichnoyi-efektyvnosti-u-2016-roci>

82. Ходжсон Дж. Экономическая теория и институты / Дж. Ходжсон. — М.: Дело, 2003. 464 с.

83. Цілі сталого розвитку 2016-2030 URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>

84. Цілі сталого розвитку: Україна. Національні консультації URL: <http://sdg.org.ua/ua/resources-2/206-2016-08-08-14-16-03>

85. Чорнорук А. Організація публічного управління на місцевому рівні у Франції: досвід для України. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2014. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Patp_2014_2_26

86. Чечель О.Ю. Розвиток інформаційного простору та Е-уряду у Україні. *Теорія та практика державного управління*. 2016. № 3(54). С. 1-8

87. Хомко Л. В., Кульгавець Х. Ю. Правове регулювання підприємницької діяльності: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 424 с.

88. Шпортюк Н. Теоретичні підходи до організації управління муніципальними утвореннями у країнах Європейського Союзу. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 1. С. 282 – 291.

ВІДГУК
на кваліфікаційну роботу
на здобуття освітнього ступеня магістр
студента факультету суспільних та прикладних наук
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
на тему: Державне забезпечення розвитку підприємництва
Гаркавенка Антона Олексійовича

Одним із основних напрямків сучасного публічного управління та адміністрування в період військової агресії РФ на територію нашої держави є збереження економічної складової, де важливе місце займає підприємництво. Здійснення публічного управління в системі підприємництва передбачає необхідність врахування економічних законів (попиту-пропозиції, регулювання діяльності монополістів, відтворення природних ресурсів тощо) у політичному вимірі держави. Тому не викликає сумнівів актуальність теми магістерської роботи.

Гаркавенком А.О. проведено ґрунтовне дослідження проблем, актуальної для вітчизняної науки публічного управління та адміністрування практики правозастосування. Магістерська робота Гаркавенка А.О. містить усі необхідні для такого виду дослідження компоненти – аналіз досягнень попередніх дослідників цієї та суміжних проблем, узагальнення матеріалів судової практики, належну апробацію результатів дослідження.

Магістрант здійснив дослідження обраної ним теми на високому науковому рівні.

Так, заслуговують на увагу положення та висновки щодо:

- дослідження теоретичних доктрин з приводу ролі публічного управління в процесі формування підприємництва;
- визначення принципів здійснення підприємництва;
- дослідження правових основ регулювання підприємництва в Україні.

Робота вдало структурована.

Разом з тим окремі положення магістерської роботи потребують конкретизації під час захисту дисертації.

Уточнення потребує наступне положення. В роботі, автор вказує про принцип економічної та екологічної доцільності в сфері публічного управління не розкриваючи його зміст. Під час захисту роботи слід звернути увагу на даний принцип прийняття рішень в публічному управлінні.

За формою та змістом магістерська робота відповідає чинним нормативним вимогам, є самостійним дослідженням, у котрому здобувач вищої освіти показав знання засад спеціальності, знання конкретного предмета свого дослідження, вміння одержувати інформацію за допомогою сучасних методів пізнання, вміння критично осмислювати одержану інформацію та подавати її у прийнятній формі.

На підставі наведеного вважаю, що магістерська робота Гаркавенка А.О. на тему «Державне забезпечення розвитку підприємництва» заслуговує оцінки «відмінно», а її автор – присвоєння освітнього ступеня «магістр».

Науковий керівник
доцент кафедри права
та публічного управління
ЗВО «Університет Короля Данила»
кандидат політичних наук

Мельничук В.І.

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
на здобуття освітнього ступеня магістр
студента факультету суспільних та прикладних наук
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
на тему: Державне забезпечення розвитку підприємництва
Гаркавенка Антона Олексійовича

Представлена на рецензію магістерська робота відповідає затвердженій темі, викладена науковою мовою, логічно й послідовно відображає мету та поставлені в роботі завдання. Робота є актуальною, присвячена проблемним публічного управління та адміністрування, а місцю та ролі державного забезпечення підприємництва.

Структура роботи є логічною та довершено відображає проблематику проведеного дослідження. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, семи підрозділів, висновків, переліку використаних джерел.

Гаркавенком А.О. вирішено коло взаємопов'язаних завдань, з огляду на які можна стверджувати про досягнення поставленої мети дослідження. У магістерській роботі удосконалено та обґрунтовано низку важливих норм. А саме, досліджено інституційну структуру публічного управління та адміністрування підприємництва в Україні та розглянуто питання розвитку підприємництва в сучасній українській державі.

В роботі магістрантом використана необхідна емпірична база, матеріали практики, що робить теоретичні висновки дослідження більш переконливими.

Разом з тим окремі положення роботи потребують конкретизації під час захисту, в роботі студент вказує на необхідності здешевлення та спрощення регуляторних процедур для малого і середнього бізнесу. Щодо окресленої проблеми у спеціальній літературі наводиться досить ґрунтовна позиція на яку магістрантом присвячено недостатньо уваги. Тому при захисті роботи необхідно звернути увагу на це питання.

Однак, це не знижує загальний високий рівень проведеного дослідження.

В цілому, магістерська робота Гаркавенка А.О. є самостійним науковим дослідженням. Тема роботи повністю розкрита, поставлена мета досягнута, вирішені поставлені завдання. Зміст кваліфікаційної роботи вказує на гарну обізнаність магістранта з даної проблеми. Простежується ретельна робота автора по кожному розділу роботи.

Дослідження є оригінальним, завершеним, відповідає вимогам, що ставляться до робіт такого типу, а її автор – Гаркавенко А.О. при умові успішного захисту, заслуговує на позитивну оцінку.

Рецензент:

**Начальник юридичного відділу
Головного управління Державної
казначейської служби України
в Івано-Франківській області**

Лілія ШИКЕРИНЕЦЬ

метадані

Заголовок

ДЕРЖАВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Автор

Гаркавенко А.О. Науковий керівник / Експерт

підрозділ

King Danylo University

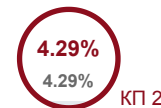
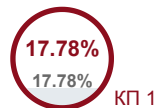
Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		4
Інтервали		0
Мікропробіли		13
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		126

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

14053

Кількість слів

113494

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	«Роль держави в процесі встановлення підприємницької діяльності» ██████████ 4/28/2021 University (Відділ організації наукової роботи)	68	0.48 %
2	https://periodicals.karazin.ua/economy/article/download/17619/16172	50	0.36 %
3	http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2664	47	0.33 %
4	«Роль держави в процесі встановлення підприємницької діяльності» ██████████ 4/28/2021 University (Відділ організації наукової роботи)	45	0.32 %